

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาตัวแปรทางด้านการมีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย ลักษณะทางชีวสังคมของพระสงฆ์ ทศนคติของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาสังคม ประสบการณ์ของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของพระสงฆ์ที่อาจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของพระสงฆ์ในการพัฒนาหมู่บ้านของตน ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวมี 2 ตัวแปร คือ พฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจและพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุ นอกจากนี้ยังมีตัวแปรอิสระอื่นร่วมด้วยคือ ขนาดของหมู่บ้านและระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน ตัวแปรเหตุที่กล่าวแล้วได้ศึกษาเป็นตัวแปรตามด้วยคือ ทศนคติของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาสังคม ประสบการณ์ของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของพระสงฆ์ ตัวแปรตามอีกตัวหนึ่งคือ การรับรู้ของพระสงฆ์เกี่ยวกับโครงการพัฒนาของรัฐว่ามากหรือน้อยในหมู่บ้านของตน เพื่อให้ทดสอบการแบ่งกลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่โครงการพัฒนาของรัฐมากกับน้อย

ในบทนี้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยจะพิจารณาผลทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยตามตัวแปรอิสระต่าง ๆ นอกจากนี้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลบางประการที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษาเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยต่อไป

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาประมาณความสัมพันธ์ของตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระดังกล่าวที่ละสามตัวพร้อมกัน กับศึกษาตัวแปรอิสระหลายตัวที่ร่วมกันทำนายตัวแปรตาม ตัวแปรตามทั้งหมดในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นคะแนน จึงสามารถใช้วิธีการทางสถิติแบบพาราเมตริกได้ และได้ใช้วิธีการทางสถิติที่สำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ (1) การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรแบบสามทาง (Three-way Analysis of Variance) (2) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ในส่วนแรกนี้จะได้นำพิจารณาลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ก่อนที่จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ จะนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานของความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและเป็นแนวทางในการแบ่งกลุ่มย่อย เพื่อวิเคราะห์ทางสถิติ และเป็นประโยชน์ในการอธิบายตีความผลการวิจัยกับการกำหนดขอบเขตการนำผลการวิจัยไปใช้ต่อไป

การวิจัยนี้มีกลุ่มตัวอย่างเป็นพระสงฆ์ที่บวชนานตั้งแต่ 2 พรรษาขึ้นไปซึ่งอยู่ในหมู่บ้านนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล ของ อ.เมือง จ.ลำปาง จำนวน 141 รูป จากวัด 72 แห่งใน 62 หมู่บ้าน ซึ่งเมื่อจำแนกตามลักษณะชีวิตสังคมและภูมิหลังของพระสงฆ์ ปรากฏผลดังนี้

ตำแหน่ง พระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าของาวาสวัดจำนวน 69 รูป คิดเป็นร้อยละ 48.9 และเป็นพระลูกวัดจำนวน 72 รูป คิดเป็นร้อยละ 51.1

ลักษณะของเจ้าอาวาสเมื่อเปรียบเทียบกับพระลูกวัด โดยใช้เกณฑ์ความแตกต่าง 10 เปอร์เซ็นต์ การคิดเปอร์เซ็นต์ของกลุ่มเจ้าอาวาสและกลุ่มพระลูกวัด แต่ละกลุ่มเท่ากับ 100 เปอร์เซ็นต์ หากเปอร์เซ็นต์จากความถี่เมื่อจำแนกตามช่วงอายุหรือจำนวนพรรษา ฯลฯ กับค่าความถี่รวมของกลุ่มเจ้าอาวาสและกลุ่มพระลูกวัด ได้แสดงผลในตาราง 1 (ภาคผนวก ค.) ดังนี้

ตำแหน่งกับอายุ จากข้อมูลพบว่า เจ้าอาวาสที่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มีเป็นร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดในช่วงอายุเดียวกันนี้ (21.7% และ 9.7% ตามลำดับ) พระลูกวัดที่มีอายุอยู่ในช่วง 20-30 ปี มีเป็นร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมดในช่วงอายุเดียวกันนี้ (48.6% และ 26.1% ตามลำดับ) ส่วนในช่วงอายุอื่น ๆ มีเป็นร้อยละที่ใกล้เคียงกัน เกณฑ์กำหนดระดับอายุน้อยกับมากของพระสงฆ์ในการวิจัยนี้คือ พระสงฆ์อายุน้อย หมายถึงพระสงฆ์ที่มีอายุ 30 ปีหรือต่ำกว่า และพระสงฆ์อายุมาก หมายถึงพระสงฆ์ที่มีอายุตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป

ตำแหน่งกับจำนวนพรรษาที่บวช จากข้อมูล พบว่า เจ้าอาวาสที่บวชนานตั้งแต่ 10 พรรษาขึ้นไป มีเป็นร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดที่มีระยะเวลาการบวชเท่ากัน (68.1% และ 13.9% ตามลำดับ) พระลูกวัดที่มีจำนวนพรรษา 2 - 5 พรรษา มีเป็นร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมด (68.1% และ 14.5% ตามลำดับ) เกณฑ์กำหนดระดับจำนวนพรรษาที่น้อยกับมากของพระสงฆ์ในการวิจัยนี้คือ พระสงฆ์มีพรรษาน้อย หมายถึงพระสงฆ์ที่บวชตั้งแต่ 2 - 9 พรรษา และ พระสงฆ์มีพรรษามาก หมายถึงพระสงฆ์ที่บวชนานตั้งแต่ 10 พรรษาขึ้นไป

ตำแหน่งกับการศึกษาทางโลก จากข้อมูล พบว่า เจ้าอาวาสที่จบชั้นประถม 4 มีเป็นร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดที่จบชั้นเดียวกันนี้ (42.0% และ 29.2% ตามลำดับ) และเจ้าอาวาสที่จบชั้นประถม 7 มีเป็นร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดที่จบชั้นเดียวกัน (15.9% และ 5.6% ตามลำดับ) ส่วนพระลูกวัดที่จาชั้น ม.ศ.5 (ม.6 ปัจจุบัน) มีเป็นร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมดที่จบชั้นเดียวกัน (18.1% และ 7.2% ตามลำดับ) เกณฑ์กำหนดระดับการศึกษาต่ำกับสูงของพระสงฆ์ในการวิจัยนี้คือ พระสงฆ์ที่มีการศึกษาต่ำ หมายถึงพระสงฆ์ที่จบชั้นประถม 8 หรือต่ำกว่า และพระสงฆ์ที่มีการศึกษาสูง หมายถึงพระสงฆ์ที่จบชั้นประถม 7 หรือสูงกว่า

ตำแหน่งกับการศึกษาทางธรรม จากข้อมูลพบว่า เจ้าอาวาสที่จบนักธรรมเอกมีเป็นร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดที่จบระดับเดียวกัน (65.2% และ 45.8% ตามลำดับ) และพระลูกวัดที่ไม่ได้ศึกษาทางธรรมมีเป็นร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมด (22.2% และ 6.8% ตามลำดับ)

ตำแหน่งกับความสามารถพิเศษ จากข้อมูลพบว่า เจ้าอาวาสกับพระลูกวัดมีความสามารถพิเศษ เป็นช่างไม้ ช่างปูน ช่างศิลป์ มีเป็นร้อยละของแต่ละกลุ่มที่ใกล้เคียงกันและมากกว่าความสามารถด้านอื่น ๆ (ดูตาราง 1 ในภาคผนวก ค.)

สรุปได้ว่า เจ้าอาวาสมีลักษณะแตกต่างจากพระลูกวัดที่มากกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ คือ เจ้าอาวาส มีอายุอยู่ในช่วง 41 - 50 ปี เป็นร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดในช่วงอายุเดียวกัน เจ้าอาวาสมีจำนวนพรรษาตั้งแต่ 10 พรรษาขึ้นไปเป็นร้อย

ละของเจ้าอาวาสทั้งหมดมากกว่าร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดที่มีระยะเวลาบวชเท่ากัน และเจ้าอาวาสจนักรธรรมเอกมีเป็นร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดที่จบในระดับเดียวกัน ส่วนพระลูกวัดมีลักษณะแตกต่างจากเจ้าอาวาสที่มากกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ คือ พระลูกวัดมีอายุอยู่ในช่วง 20 - 30 ปี เป็นร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมดในช่วงอายุเดียวกัน พระลูกวัดมีจำนวนพรรษา 2 - 9 พรรษาเป็นร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมดที่มีระยะเวลาบวชเท่ากัน และพระลูกวัดจบการศึกษาชั้น ม.ศ.5 มีเป็นร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมดที่จบชั้นเดียวกัน ส่วนการศึกษาทางธรรมนั้น พระลูกวัดที่ไม่ได้ศึกษาทางธรรมมีเป็นร้อยละของพระลูกวัดทั้งหมดที่มากกว่าร้อยละของเจ้าอาวาสทั้งหมด ในด้านความสามารถพิเศษของเจ้าอาวาสกับพระลูกวัด พบว่า มีเป็นร้อยละของแต่ละกลุ่มที่ใกล้เคียงกัน โดยเจ้าอาวาสกับพระลูกวัดเป็นช่างไม้ ช่างปูน และช่างศิลป์ เป็นอัตราส่วนที่มากกว่าด้านอื่น ๆ

ลักษณะของพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมากกับน้อย โดยใช้เกณฑ์ความแตกต่าง 10 เปอร์เซ็นต์ การคิดเปอร์เซ็นต์ของกลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้าน 2 ประเภทดังกล่าว แต่ละกลุ่มเท่ากับ 100 เปอร์เซ็นต์ หาเปอร์เซ็นต์จากความถี่เมื่อจำแนกตามตำแหน่งอายุ จำนวนพรรษา ฯลฯ กับค่าความถี่รวมของกลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มากกับน้อยเท่ากับ 78 และ 63 ตามลำดับ ได้แสดงผลในตาราง 2 (ภาคผนวก ค.) ดังนี้

หมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก (มีจำนวนโครงการฯ ตั้งแต่ 10 โครงการขึ้นไป) มีจำนวนพระสงฆ์ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 78 รูป คิดเป็นร้อยละ 55.3 และหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐน้อย (มีจำนวนโครงการฯ ต่ำกว่า 10 โครงการ) มีจำนวนพระสงฆ์ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 63 รูป คิดเป็นร้อยละ 44.7 ลักษณะต่าง ๆ ของพระสงฆ์ ได้แก่ ตำแหน่ง อายุ จำนวนพรรษา ฯลฯ ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มากกับน้อย จากข้อมูลพบว่า ไม่มีสิ่งใดที่แตกต่างกันมากกว่า 10 เปอร์เซ็นต์

สรุปได้ว่า ลักษณะของพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มากกับน้อย ไม่มีสิ่งใดที่แตกต่างกันมากกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เป็นลักษณะของหมู่บ้านนั้น พระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีลักษณะต่าง ๆ มีเป็นอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นไปตามที่ได้กำหนดเอาไว้

ลักษณะของพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามากกับน้อย โดยใช้เกณฑ์ความแตกต่าง 10 เปอร์เซ็นต์ การคิดเปอร์เซ็นต์ของกลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้าน 2 ประเภทดังกล่าว แต่ละกลุ่มเท่ากับ 100 เปอร์เซ็นต์ ทหาเปอร์เซ็นต์จากความถี่เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง อายุ จำนวนพรรษา ฯลฯ กับค่าความถี่รวมของกลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามากกับน้อยเท่ากับ 55 และ 86 ตามลำดับ ได้แสดงผลในตาราง 3 (ภาคผนวก ค.) ดังนี้

หมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก มีพระสงฆ์ที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้จำนวน 55 รูป คิดเป็นร้อยละ 39.0 และหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย (หมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อยกับปานกลางรวมกัน) มีพระสงฆ์ที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้จำนวน 86 รูป คิดเป็นร้อยละ 61.0 จะเห็นได้ว่า พระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อยมีเป็นร้อยละของพระสงฆ์ทั้งหมดในหมู่บ้านดังกล่าว มากกว่าร้อยละของพระสงฆ์ทั้งหมด ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก และลักษณะต่าง ๆ ของพระสงฆ์ได้แก่ ตำแหน่ง อายุ จำนวนพรรษา ฯลฯ จากข้อมูลพบว่า ลักษณะทางชีวสังคมของพระสงฆ์ไม่มีสิ่งใดที่แตกต่างกันมากกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ ลักษณะของหมู่บ้านที่จำแนกตามขนาด พบว่า พระสงฆ์ในหมู่บ้านขนาดกลางของกลุ่มที่อยู่ในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนามาก มีเป็นร้อยละของพระสงฆ์ทั้งหมดดังกล่าวที่มากกว่าร้อยละของพระสงฆ์ทั้งหมดในหมู่บ้านขนาดกลางของกลุ่มที่อยู่ในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนาน้อย (50.9% และ 26.7% ตามลำดับ) และพระสงฆ์ในหมู่บ้านขนาดเล็กของกลุ่มที่อยู่ในหมู่บ้านมีระดับพัฒนาน้อยมีเป็นร้อยละของพระสงฆ์ทั้งหมดดังกล่าวที่มากกว่าร้อยละของพระสงฆ์ในหมู่บ้านขนาดเล็กของกลุ่มที่อยู่ในหมู่บ้านมีระดับพัฒนามาก (24.4% และ 7.3% ตามลำดับ

สรุปได้ว่าลักษณะของพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามากกับน้อย ลักษณะทางชีวสังคมของพระสงฆ์ไม่มีสิ่งใดที่แตกต่างกันมากกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ ส่วนลักษณะของหมู่บ้านมีสิ่งที่แตกต่างกันมากกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ คือ จำนวนพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อยมีเป็นร้อยละของพระสงฆ์ทั้งหมดในหมู่บ้านดังกล่าวที่มากกว่าร้อยละของพระสงฆ์ทั้งหมดในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก และพระสงฆ์ในหมู่บ้านขนาดเล็กของกลุ่มหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อยมีเป็นร้อยละ

ของพระสงฆ์ทั้งหมดดังกล่าวที่มากกว่าร้อยละของพระสงฆ์ทั้งหมดที่อยู่ในหมู่บ้านขนาดเล็กของกลุ่มหมู่บ้านมีระดับการพัฒนามาก นอกจากนี้พระสงฆ์ในหมู่บ้านขนาดกลางของกลุ่มหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามากมีเป็นร้อยละของพระสงฆ์ทั้งหมดดังกล่าวที่มากกว่าร้อยละของพระสงฆ์ทั้งหมดที่อยู่ในหมู่บ้านขนาดกลางของกลุ่มหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย

ลักษณะทางชีวสังคม ภูมิหลัง และลักษณะของชุมชนกับพฤติกรรมการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์

วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งของการวิจัยนี้คือ ต้องการศึกษาพฤติกรรมการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ ทิศนคติต่อการพัฒนาชุมชน ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาของรัฐในชุมชนของพระสงฆ์ว่าจะแตกต่างกันในพระสงฆ์ที่มีลักษณะทางชีวสังคมต่างกัน และลักษณะของหมู่บ้านที่ต่างกันหรือไม่ ตัวแปรอิสระในกลุ่มลักษณะทางชีวสังคมของพระสงฆ์คือ ตำแหน่ง จำนวนพรรษา และการศึกษา ส่วนตัวแปรอิสระในกลุ่มลักษณะของชุมชนคือ หมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย ขนาดของหมู่บ้าน และระดับของการพัฒนา ตัวแปรตามที่เกี่ยวข้องคือ (1) ทิศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ (2) การรับรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาของรัฐในชุมชนของพระสงฆ์ (3) ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน (4) การได้รับการสนับสนุนทางสังคม (5) พฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจ (6) พฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุ นอกจากนี้ในบางกรณีตัวแปรตามดังกล่าว ยกเว้นการรับรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาของรัฐในชุมชนของพระสงฆ์ พฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจและด้านวัตถุ ยังใช้เป็นตัวแปรอิสระในการวิจัยอีกด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ กระทำโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนตัวแปรตามทีละตัว และใช้ตัวแปรอิสระครึ่งละสามตัว (Three-way Analysis of Variance) การนำเสนอข้อมูล โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อตามตัวแปรตามทั้ง 6 ตัว และตัวแปรอิสระทีละสามตัวที่ไม่เหมือนกันในแต่ละชุด

ทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ที่มีลักษณะต่างกันและในชุมชนที่มีลักษณะต่างกัน

ทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนในการวิจัยนี้ หมายถึง กวาทที่พระสงฆ์มองเห็นประโยชน์ และโทษของการพัฒนาชุมชน ความพอใจในการพัฒนาชุมชนและความพร้อมที่จะให้การสนับสนุน กิจกรรมประเภทนี้ ผู้วิจัยใช้แบบวัดทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนมีมาตรา 6 หน่วย จำนวน 18 ข้อ พระสงฆ์ผู้ตอบแต่ละรูปได้คะแนนอยู่ระหว่าง 61-108 คะแนน จากการวิเคราะห์ผลในกลุ่มตัวอย่าง รวม คะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 88.20 และมีค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 11.02

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนในการวิจัยนี้ จะเสนอผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางใน 4 กรณีด้วยกัน โดยมีตัวแปรตามลักษณะทางชีวสังคม ภูมิหลังของพระสงฆ์ผู้ตอบ และลักษณะของหมู่บ้าน สังคม เป็นตัวแปรอิสระ ซึ่งจะเสนอผลการวิเคราะห์แต่ละกรณีตามลำดับดังนี้

กรณีที่หนึ่ง หมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย จำนวนพรรษา และขนาดของหมู่บ้าน เป็นตัวแปรอิสระ แต่ละตัวแปรมี 2-3 ระดับ ดังที่ได้กำหนดเกณฑ์การแบ่งระดับไว้แล้วใน ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอยู่ในตอนต้นของบทนี้ จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในกรณีที่หนึ่งนี้ พบว่า คะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งสามดังกล่าว (ดูตาราง 1) แต่พบว่าคะแนนทัศนคติแปรปรวนไปตามจำนวนพรรษาในระดับที่เชื่อมั่นได้คือ พระสงฆ์ที่บวชมานานมีคะแนนทัศนคติสูงกว่าพระสงฆ์ที่บวชได้ไม่นาน ($\bar{X} = 91.12$ S.D. = 10.99 และ $\bar{X} = 86.21$ S.D. = 10.65 ตามลำดับ)

กรณีที่สอง ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ โดยใช้ตัวแปรอิสระคือ หมู่บ้านที่มีโครงการมาก-น้อย ตำแหน่งของพระสงฆ์ และระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การแบ่งระดับไว้ในตอนต้นของบทนี้ ผลการวิเคราะห์พบว่า คะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งสาม

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย จำนวนพรรษา และ ขนาดของหมู่บ้านพร้อมกันของพระสงฆ์ในกลุ่มรวมอย่างรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอ็มเอส	ค่าเอฟ
หมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย (ก)	1	.02	<1
จำนวนพรรษา (ข)	1	791.75	6.70*
ขนาดของหมู่บ้าน (ค)	2	49.84	<1
ก x ข	1	11.89	<1
ก x ค	2	8.08	<1
ข x ค	2	92.29	<1
ก x ข x ค	2	303.18	2.57
ส่วนที่เหลือ	129	118.12	
รวม	140	121.35	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 5.4%

หรือระหว่าง 2 ตัวแปรพร้อมกัน (ดูตาราง 2) แต่พบว่า คะแนนดังกล่าวแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพังอย่างมีความเชื่อมั่นได้ คือ แปรปรวนไปตามตำแหน่งของพระสงฆ์ ผลคือ เจ้าอาวาสมีคะแนนทัศนคติที่ต่อการพัฒนาชุมชนสูงกว่า พระลูกวัด ($\bar{X} = 92.03$ S.D. = 10.69 และ $\bar{X} = 84.53$ S.D. = 10.09 ตามลำดับ)

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย ตำแหน่งของพระสงฆ์ และระดับการพัฒนาของหมู่บ้านพร้อมกันของพระสงฆ์ในกลุ่มรวมอย่างรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอ็มเอส	ค่าเอฟ
หมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย (ก)	1	3.20	<1
ตำแหน่ง (ข)	1	2173.55	19.77***
ระดับของการพัฒนา (ค)	2	306.07	2.78
ก x ข	1	<1	<1
ก x ค	2	48.17	<1
ข x ค	2	7.50	<1
ก x ข x ค	2	48.10	<1
ส่วนที่เหลือ	129	109.95	
รวม	140	121.35	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 15.30%

ในกรณีนี้สาม ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ โดยใช้ตัวแปรอิสระคือ หมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก-น้อย ตำแหน่งของพระสงฆ์ และขนาดของหมู่บ้านพร้อมกัน ปรากฏผลว่า คะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งสามหรือระหว่าง 2 ตัวแปร พร้อมกัน (ดูตาราง 4 ในภาคผนวก

ค.) แต่พบว่ามีความแปรปรวนตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพังคือ ตำแหน่งของพระสงฆ์ในระดับที่เชื่อมั่นได้ ผลคือ เจ้าอาวาสมีคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนสูงกว่าพระลูกวัด เช่นเดียวกัน ผลที่พบในกรณีที่สองดังกล่าวแล้ว

ในกรณีที่สี่ ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์โดยใช้ตัวแปรอิสระคือ หมู่บ้านที่มีโครงการมาก-น้อย การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของพระสงฆ์ และประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์พร้อมกันในกลุ่มรวม เกณฑ์การแบ่งระดับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อยกับมาก และประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนน้อยกับมาก ในการวิจัยนี้มีดังนี้ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย คือ พระสงฆ์ผู้ตอบมีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยคือ 55 คะแนน การได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากคือ พระสงฆ์ผู้ตอบมีคะแนนเท่ากับหรือมากกว่าคะแนนเฉลี่ยคือ ตั้งแต่ 55 คะแนนขึ้นไป ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนน้อย คือ พระสงฆ์ผู้ตอบมีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยคือ 46 คะแนน และประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนมาก คือ พระสงฆ์ผู้ตอบมีคะแนนเท่ากับหรือมากกว่าคะแนนเฉลี่ยคือตั้งแต่ 46 คะแนนขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ในกรณีที่สี่นี้พบว่า คะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งสาม หรือระหว่าง 2 ตัวแปรพร้อมกัน (ดูตาราง 3) แต่พบว่าคะแนนดังกล่าวแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพังดังนี้ (1) แปรปรวนไปตามการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของพระสงฆ์ในระดับที่เชื่อมั่นได้ คือ พระสงฆ์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนสูงกว่าพระสงฆ์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย ($\bar{X} = 91.73$ S.D. = 10.01 และ $\bar{X} = 85.66$ S.D. = 11.06 ตามลำดับ) (2) แปรปรวนไปตามประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในระดับที่เชื่อมั่นได้คือ พระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนมากมีคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนน้อย ($\bar{X} = 91.42$ S.D. = 10.22 และ $\bar{X} = 85.36$ S.D. = 10.97 ตามลำดับ)

ต่อมาได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในลักษณะเดียวกันกับกลุ่มรวม จากกลุ่มย่อยที่แบ่งตามลักษณะชีวสังคม คือ ตำแหน่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาส กับกลุ่มพระลูกวัด ดังจะกล่าวรายละเอียดต่อไปนี้ (1) กลุ่มเจ้าอาวาส

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย การได้รับการสนับสนุนทางสังคมและประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์พร้อมกัน ในกลุ่มตัวอย่างรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอมเอส	ค่าเอฟ
หมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย (ก)	1	3.65	<1
การได้รับการสนับสนุน (ข)	1	980.58	9.05**
ประสบการณ์ฯ (ค)	1	1008.14	9.31**
ก x ข	1	106.02	<1
ก x ค	1	17.32	<1
ข x ค	1	4.71	<1
ก x ข x ค	1	165.41	1.53
ส่วนที่เหลือ	133	108.31	
รวม	140	121.35	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 13.40%

พบว่า คะแนนทัศนคติฯ ไม่แปรปรวนตามตัวแปรอิสระในลักษณะใด ๆ เลย ทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพัง (ดูตาราง 5) (2) กลุ่มพระลูกวัด พบว่า คะแนนทัศนคติฯ ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งสามหรือระหว่าง 2 ตัวแปรพร้อมกัน แต่พบว่า แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพังอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 4) ดังนั้นหนึ่ง แปรปรวนไปตามการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของพระสงฆ์ คือ พระลูกวัดที่ได้รับการสนับสนุน

ตาราง 4 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการมาก-น้อย การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ

กลุ่มพระสงฆ์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเอสดี	หมู่บ้านมีโครงการ ^๓	การสนับสนุน ^๓	ประสบการณ์ ^๓	ปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง			ปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง	% ทำนาย
							กxช	กxค	ชxค		
				(ก)	(ช)	(ค)					
กลุ่มรวม	141	88.20	11.02	<1	9.05 ^{**}	9.31 ^{**}	<1	<1	<1	1.53	13.40
กลุ่มเจ้าอาวาส	69	92.03	10.69	<1	1.54	<1	1.20	<1	1.07	<1	3.00
กลุ่มพระลูกวัด	72	84.53	10.09	<1	4.32 [*]	6.75 [*]	<1	<1	<1	<1	17.50

* ** *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 .01 และ .001 ตามลำดับ

สนับสนุนทางสังคมมาก มีคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนสูงกว่าพระลูกวัดที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย ($\bar{X} = 88.87$ SD = 9.59 และ $\bar{X} = 82.49$ SD = 9.76 ตามลำดับ) สอง แปรปรวนไปตามประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน คือ พระลูกวัดที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนมาก มีคะแนนทัศนคติสูงกว่าพระลูกวัดที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนน้อย ($\bar{X} = 89.28$ S.D. = 7.44 และ $\bar{X} = 82.00$ S.D. = 10.46 ตามลำดับ)

สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ทั้ง 4 กรณีที่กล่าวแล้ว พบว่า พระสงฆ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ถ้าเป็นพระสงฆ์ที่บวชมานานตั้งแต่ 10 พรรษาขึ้นไปหรือพระสงฆ์ที่เป็นเจ้าอาวาสจะมีทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนมากกว่าพระสงฆ์ที่บวชน้อยพรรษาหรือเป็นพระลูกวัด นอกจากนี้เฉพาะในพระลูกวัดที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากหรือมีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนมาก มีทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนมากกว่าพระลูกวัดที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อยหรือพระลูกวัดที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนน้อย ส่วนพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีลักษณะต่างกันจะมีทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนที่ไม่แตกต่างกัน และเจ้าอาวาสนั้นแม้จะได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก-น้อยต่างกัน หรือมีประสบการณ์มาก-น้อยต่างกัน ก็มีทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนที่ไม่แตกต่างกัน

การรับรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาของรัฐในชุมชนของตนว่ามีมาก-น้อยของพระสงฆ์ที่มีลักษณะต่างกัน และในชุมชนที่มีลักษณะต่างกัน

การรับรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาของรัฐในชุมชนของพระสงฆ์ในการวิจัยนี้ หมายถึง การที่พระสงฆ์ผู้ตอบรับรู้ปริมาณโครงการพัฒนาของรัฐ ในด้านต่าง ๆ ในหมู่บ้านของตนว่ามีมากหรือน้อย ผู้วิจัยใช้แบบวัดการรับรู้โครงการพัฒนาของรัฐมีมาตร 6 หน่วย จำนวน 17 ข้อ พระสงฆ์ผู้ตอบแต่ละรูปได้คะแนนอยู่ระหว่าง 23-76 คะแนน จากการวิเคราะห์ในกลุ่มตัวอย่างรวมคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 49.65 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.20 ผู้ที่ได้รับคะแนนรวมสูงแสดงว่ามีการรับรู้ในเรื่องนี้มาก

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯในการวิจัยนี้จะเสนอผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางใน 5 กรณีด้วยกัน โดยมีตัวแปรอิสระคือ ตัวแปรด้านลักษณะชีวสังคม ภูมิลำเนาของพระสงฆ์ผู้ตอบ และลักษณะของหมู่บ้าน สังคม ซึ่งจะเสนอผลการวิเคราะห์แต่ละกรณีตามลำดับดังนี้

กรณีที่หนึ่ง หมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย จำนวนพรรษาและขนาดของหมู่บ้าน พร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวม ผลการวิเคราะห์พบว่า คะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯในชุมชนของพระสงฆ์ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งสามหรือระหว่าง 2 ตัวแปรพร้อมกัน แต่พบว่า คะแนนดังกล่าวแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพัง คือ แปรปรวนไปตามหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก-น้อยในระดับที่เชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 5 ในภาคผนวก ค.) ผลคือ พระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก มีคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯสูงกว่าพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯน้อย ($\bar{X} = 52.78$ S.D. = 11.01 และ $\bar{X} = 45.76$ S.D. = 10.26 ตามลำดับ) และพบผลเช่นเดียวกันนี้ในอีก 2 กรณีที่ทำการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตามเดียวกันนี้ (ดูตาราง 6, 7 ในภาคผนวก ค.)

สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาของรัฐในชุมชนของพระสงฆ์ ใน 3 กรณีแรก พบว่า พระสงฆ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ถ้าเป็นพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก จะมีการรับรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาของรัฐในหมู่บ้านของตนว่ามีมาก และพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯน้อยจะมีการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ในหมู่บ้านของตนว่ามีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์โดยวิธี T-Test ว่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ของพระสงฆ์ 2 กลุ่มดังกล่าวมีความแตกต่างกัน ค่าที่เท่ากับ 3.88 มีนัยสำคัญที่ระดับ .001 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 52.78, 11.01 และ 45.76, 10.26 ตามลำดับ ส่วนพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีขนาดต่างกันหรือพระสงฆ์ที่มีตำแหน่งต่างกันหรือพระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษาต่างกัน จะมีการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯไม่แตกต่างกัน

กรณีที่สี่ ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯในชุมชนของพระสงฆ์ โดยใช้จำนวนพรรษา การศึกษาทางโลก และทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์พร้อมกันในกลุ่มรวม เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนทัศนคติ-น้อยกับมาก โดยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์

แบ่ง ซึ่งมีค่า = 88.20 ผลการวิเคราะห์พบว่า คะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ไม่แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระในลักษณะใด ๆ เลย ทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพัง (ดูตาราง 5) จากกลุ่มย่อยที่แบ่งตามตัวแปรทางชีวสังคม และลักษณะของหมู่บ้าน คือ ตำแหน่ง อายุ และหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก-น้อย รวม 6 กลุ่ม พบว่า คะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯในชุมชนของพระสงฆ์ ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรอยู่ 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มพระลูกวัด (2) กลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก (มีอายุตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป) และพบว่าคะแนนดังกล่าวแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพังอยู่ 1 กลุ่ม คือ กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก ส่วนอีกสามกลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าอาวาส กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯน้อย และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุน้อย (มีอายุอยู่ในช่วง 20-30 ปี) พบว่า มีคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ไม่แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระในลักษณะใด ๆ เลย ดังจะกล่าวรายละเอียดดังนี้ (1) กลุ่มพระลูกวัดมีคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของจำนวนพรรษากับทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 5) และเมื่อนำค่าเฉลี่ยการรับรู้ของพระลูกวัดที่แบ่งตามจำนวนพรรษากับทัศนคติเป็น 4 กลุ่ม ไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ พบว่า ไม่มีคู่ใดที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดูตาราง 9 ในภาคผนวก ค.) นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนการรับรู้ของพระลูกวัดแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพังคือ การศึกษาทางโลก ได้ผลว่า พระลูกวัดที่มีการศึกษาดำมีคะแนนการรับรู้สูงกว่าพระลูกวัดที่มีการศึกษาสูง ($\bar{X} = 51.88$ S.D. = 9.93 และ $\bar{X} = 46.23$ S.D. = 10.42 ตามลำดับ) (2) กลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมากมีคะแนนการรับรู้แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของจำนวนพรรษากับการศึกษาทางโลกอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 5) และเมื่อนำค่าเฉลี่ยการรับรู้ของพระสงฆ์ที่มีอายุมากที่แบ่งตามจำนวนพรรษากับการศึกษาทางโลก เป็น 4 กลุ่ม ไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ พบลักษณะความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมากมีอยู่ 2 กรณี แต่ที่สำคัญคือในหมู่พระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษาน้อยถ้าผู้ที่มีการศึกษาดำมีคะแนนการรับรู้สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง (ดูตาราง 10 ในภาคผนวก ค.) สุดท้ายจะกล่าวถึง

ตาราง 5 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามจำนวนพระรา
การศึกษาทางโลก และทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์พร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ

กลุ่มพระสงฆ์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเอสดี	พรรษา (ก)	การศึกษา (ข)	ทัศนคติ (ค)	ปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง			ปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง กxขxค	% ทำนาย
							กxข	กxค	ขxค		
กลุ่มรวม	141	49.65	11.02	<1	1.79 ^{**}	<1	<1	1.35	<1	<1	1.80
กลุ่มเจ้าอาวาส	69	50.59	11.88	<1	<1	<1	<1	2.78	1.16	<1	1.10
กลุ่มพระลูกวัด	72	48.74	10.52	<1	5.56 [*]	<1	3.55	4.24 [*]	<1	1.54	7.40
กลุ่มมีโครงการฯ น้อย	63	45.76	10.26	<1	<1	<1	<1	1.18	1.21	<1	.50
กลุ่มมีโครงการฯ มาก	78	52.78	11.01	1.39	4.69 [*]	<1	<1	<1	2.21	<1	7.70
กลุ่มอายุน้อย	53	49.49	10.37	.08	2.47	<1	<1	2.13	<1	-	6.70
กลุ่มอายุมาก	88	49.74	19.73	1.58	9.01	<1	4.52 [*]	<1	<1	<1	10.60

* ** *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 .01 .001

กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก พบว่า มีคะแนนการรับรู้ฯ แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพัง คือ แปรปรวนไปตามการศึกษาทางโลกอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 5) ผลคือ พระสงฆ์ที่มีการศึกษาดำมีคะแนนการรับรู้ฯ สูงกว่าพระสงฆ์ที่มีการศึกษาสูง ($\bar{X} = 55.44$ S.D. = 10.11 และ $\bar{X} = 50.13$ S.D. = 11.36 ตามลำดับ)

สรุปผลการวิเคราะห์ในกรณีนี้คือว่า พระสงฆ์ที่มีการศึกษาดำ (จบแค่ ป.6 หรือต่ำกว่า) มีคะแนนการรับรู้ฯ เกี่ยวกับโครงการฯ สูงกว่าพระสงฆ์ที่มีการศึกษาสูงกว่า ผลนี้พบในกลุ่มพระสงฆ์ 3 กลุ่มย่อย คือ พระสงฆ์ที่มีอายุมากแต่มีจำนวนพรรษาน้อย พระลูกวัด พระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก

กรณีนี้ทำ ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้ฯ เกี่ยวกับโครงการฯ ในชุมชนของพระสงฆ์ โดยใช้ตัวแปรอิสระคือ หมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ พร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวม พบว่าคะแนนการรับรู้ฯ เกี่ยวกับโครงการฯ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งสองพร้อมกันอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 6) และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของพระสงฆ์ที่แบ่งตามหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม เป็น 4 กลุ่ม ไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ พบว่า กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากมีคะแนนการรับรู้ฯ สูงที่สุดแตกต่างจากอีก 3 กลุ่ม (ดูตาราง 11 ในภาคผนวก ค.) แต่ที่สำคัญที่ควรกล่าวถึงมี 2 กรณีคือ หนึ่ง พระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก ถ้าเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีคะแนนการรับรู้ฯ เกี่ยวกับโครงการฯ ในหมู่บ้านของตนมากกว่าผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย สอง พระสงฆ์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก ถ้าเป็นผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก มีคะแนนการรับรู้ฯ เกี่ยวกับโครงการฯ ในหมู่บ้านของตนมากกว่าผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ น้อย นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนดังกล่าวแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพังอย่างมีความเชื่อมั่นได้ ดังนี้ (1) แปรปรวนไปตามลักษณะหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มากน้อย เช่นเดียวกับผลที่พบใน 3 กรณีแรกดังกล่าวแล้ว (2) แปรปรวนไปตามการได้รับการสนับสนุนทางสังคม คือ พระสงฆ์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีคะแนนการรับรู้ฯ เกี่ยวกับโครงการฯ ใน

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาของรัฐ
ในชุมชนของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย การได้รับ
การสนับสนุนทางสังคมและประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่าง
รวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอ็มเอส	ค่าเอฟ
หมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย (ก)	1	1409.59	14.93 ^{***}
การได้รับการสนับสนุน (ข)	1	878.73	9.31 ^{**}
ประสบการณ์ (ค)	1	1315.92	13.94 ^{***}
ก x ข	1	659.98	6.99 ^{**}
ก x ค	1	118.39	1.25
ข x ค	1	12.00	<1
ก x ข x ค	1	72.00	<1
ส่วนที่เหลือ	133	94.39	
รวม	140	125.53	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 24%

หมู่บ้านของตนมากกว่าพระสงฆ์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย ($\bar{X} = 53.22$ S.D. = 10.77
และ $\bar{X} = 47.07$ S.D. = 10.86 ตามลำดับ) (3) แปรปรวนไปตามประสบการณ์ในการ
พัฒนาชุมชน คือ พระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ฯ มาก มีคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ในหมู่บ้านของ
ตนมากกว่าพระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ฯ น้อย ($\bar{X} = 53.52$ S.D. = 9.89 และ $\bar{X} = 46.24$
S.D. = 11.25 ตามลำดับ)

ต่อมาได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ในชุมชนของ พระสงฆ์ในลักษณะเดียวกับกลุ่มรวม ในกลุ่มย่อยที่แบ่งตามตัวแปรทางชีวสังคม คือ ตำแหน่ง เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าอาวาส และกลุ่มพระลูกวัด พบว่า คะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ของ พระสงฆ์ทั้ง 2 กลุ่ม แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของลักษณะหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อยกับการ ได้รับการสนับสนุนทางสังคม และยังแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพัง (ดูตาราง 7) โดยจะกล่าวรายละเอียดดังนี้ (1) กลุ่มเจ้าอาวาส มีคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ แปร-ปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของลักษณะหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย กับการได้รับการสนับสนุนทาง สังคมอย่างมีความเชื่อมั่นได้ และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของเจ้าอาวาสที่แบ่งตามลักษณะดังกล่าวออกเป็น 4 กลุ่ม ไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ พบลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (ดูตาราง 12 ในภาคผนวก ค.) มีอยู่กรณีเดียวคือ เจ้าอาวาสที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก ถ้าได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ในหมู่บ้านของตนมากกว่า ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย (2) พบในกลุ่มพระลูกวัดว่า คะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ในหมู่บ้านของตนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของลักษณะหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย กับการได้ รับการสนับสนุนทางสังคมอย่างมีความเชื่อมั่นได้ และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของพระลูกวัดที่แบ่งตาม ลักษณะดังกล่าว ออกเป็น 4 กลุ่ม ไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ พบว่า กลุ่ม พระลูกวัดที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก ถ้าได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีคะแนนการรับรู้ เกี่ยวกับโครงการฯ ในหมู่บ้านของตนสูงที่สุดแตกต่างจากอีก 3 กลุ่มอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดู ตาราง 13 ในภาคผนวก ค.) แต่ที่สำคัญที่ควรกล่าวถึงมี 2 กรณีคือ หนึ่ง พระลูกวัดที่อยู่ในหมู่บ้าน มีโครงการฯ มาก ถ้าได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ใน หมู่บ้านของตนมากกว่าผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย สอง พระลูกวัดที่ได้รับการสนับสนุนทาง สังคมมาก ถ้าอยู่ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก มีคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ในหมู่บ้านของ ตนมากกว่าผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ น้อย นอกจากนี้คะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการของพระ

ตาราง 7 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาของรัฐในชุมชนของพระสงฆ์
เมื่อนพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย การได้รับการสนับสนุนทางสังคมและประสบการณ์
ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่างรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ

กลุ่มพระสงฆ์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเอสดี	หมู่บ้านมี โครงการ ^๓	การ สนับสนุน ^๓	ประสบ- การณ ^๓	ปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง			ปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง	% ทำนาย
							กxช	กxค	ชxค		
				(ก)	(ข)	(ค)	กxช	กxค	ชxค	กxชxค	
กลุ่มรวม	141	49.65	11.02	14.93	9.31 ^{**}	13.94 ^{**}	6.99 ^{**}	1.25	<1	<1	24.0
กลุ่มเจ้าอาวาส	69	50.59	11.88	2.19	6.31 [*]	7.52 [*]	4.65 [*]	<1	<1	3.33	20.0
กลุ่มพระลูกวัด	72	48.74	10.52	16.53 ^{***}	4.51 [*]	5.12 [*]	5.58 [*]	<1	1.72	<1	31.0

* ** *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 .01 และ .001 ตามลำดับ

ลูกวัดยังแปรปรวนไปตามลักษณะของหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก-น้อย คือ พระลูกวัดในหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก มีคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯในหมู่บ้านของตนมากกว่าพระลูกวัดในหมู่บ้านที่มีโครงการฯน้อย ($\bar{X} = 52.80$ S.D. = 10.20 และ $\bar{X} = 43.66$ S.D. = 8.63 ตามลำดับ) ในขณะที่ไม่พบผลเช่นนี้ในกลุ่มเจ้าอาวาส

สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯในชุมชนของพระสงฆ์โดยมีตัวแปรอิสระคือ หมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก-น้อย การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน พบว่า (1) พระสงฆ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ถ้าเป็นพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯมาก มีคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯในหมู่บ้านของตนมากกว่าพระสงฆ์ในหมู่บ้านมีโครงการฯน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม กลุ่มพระลูกวัดและกลุ่มพระสงฆ์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (2) พระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนมาก มีคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯมากกว่าพระสงฆ์ที่มีประสบการณ์น้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม (3) พระสงฆ์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ มากกว่าผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก

สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาของรัฐในชุมชนของพระสงฆ์ทั้งทำการตั้งกล่าว สรุปได้ 4 ประการคือ (1) ด้านลักษณะของหมู่บ้านกับการรับรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาของรัฐในชุมชนของพระสงฆ์ พบว่า พระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก รับรู้ว่ามีโครงการฯในหมู่บ้านของตนมากกว่าพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและ โดยเฉพาะในกลุ่มพระลูกวัดที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (2) ด้านลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง กับการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯในชุมชนของพระสงฆ์ พบว่า พระสงฆ์ที่มีการศึกษาดำรับรู้ว่า มีโครงการฯ ในหมู่บ้านของตนมากกว่าพระสงฆ์ที่มีการศึกษาสูง ผลนี้พบใน 3 กลุ่มคือ กลุ่มพระลูกวัด กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมากแต่มีจำนวนพรรษาน้อย และพบว่า พระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนมากรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯในหมู่บ้านของตนมากกว่าพระสงฆ์ที่มีประสบการณ์น้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 2 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาสและกลุ่มพระลูกวัด (3) พระสงฆ์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯในหมู่บ้านของตนมากกว่าพระสงฆ์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย

ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก (4) พระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนมาก มีการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ มากกว่าพระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ฯ น้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม

ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ที่มีลักษณะต่างกันและอยู่ในชุมชนที่มีลักษณะต่างกัน

ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนในการวิจัยนี้หมายถึง การที่พระสงฆ์ได้เคยอ่าน เคยฟัง เคยพบเห็นแบบอย่าง เคยได้รับการอบรมถวายความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสังคมของพระสงฆ์นักพัฒนารูปอื่น ๆ มาก่อนและเคยเข้าร่วมการพัฒนาชุมชน ผู้วิจัยใช้แบบวัดประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน มีมาตรา 6 หน่วย จำนวน 15 ข้อ พระสงฆ์ผู้ตอบแต่ละรูปได้คะแนนอยู่ระหว่าง 17-80 คะแนน จากการวิเคราะห์ในกลุ่มตัวอย่างรวม คะแนนประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 45.04 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 14.07

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนในการวิจัยนี้จะเสนอผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางใน 4 กรณีด้วยกัน โดยมีตัวแปรอิสระคือ ตัวแปรด้านลักษณะชีวสังคม ภูมิหลังของพระสงฆ์ผู้ตอบ และลักษณะของหมู่บ้าน สังคม ซึ่งจะเสนอผลการวิเคราะห์แต่ละกรณีตามลำดับดังนี้

กรณีที่หนึ่ง หมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย จำนวนพรรษา และขนาดของหมู่บ้านกับประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่างรวม พบว่า คะแนนประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวพร้อมกันในระดับที่เชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยของพระสงฆ์ที่แบ่งตามหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อยกับขนาดของหมู่บ้านเป็น 6 กลุ่ม ไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ไม่พบว่ามีคู่ใดที่แตกต่างกันอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 14 ในภาคผนวก ค.) นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนประสบการณ์แปรปรวนไปตามจำนวนพรรษาอย่างมีความเชื่อมั่นได้ คือ พระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษามาก

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย จำนวนพรรษาและขนาดของหมู่บ้านพร้อมกันของพระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่างรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอ็มเอส	ค่าเอฟ
หมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย (ก)	1	393.42	2.55
จำนวนพรรษา (ข)	1	5498.85	35.70 ^{***}
ขนาดของหมู่บ้าน (ค)	2	19.96	<1
ก x ข	1	121.54	<1
ก x ค	2	508.05	3.30 [*]
ข x ค	2	116.68	<1
ก x ข x ค	2	187.85	1.22
ส่วนที่เหลือ	129	154.04	
รวม	140	197.91	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 22.1%

มีคะแนนประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษาที่น้อยกว่า (\bar{X} = 52.74 S.D. = 14.00 และ \bar{X} = 39.82 S.D. = 11.55 ตามลำดับ) และพบผลเช่นเดียวกันนี้ในกรณีที่มี (ดูตาราง 11)

ในกรณีที่สอง ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชน โดยใช้ตัวแปรอิสระคือ หมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก-น้อย ตำแหน่งของพระสงฆ์ และระดับการพัฒนาของหมู่บ้านพร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวม พบว่า คะแนนประสพการณ์ฯแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรพร้อมกันอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 9) เมื่อนำค่าเฉลี่ยของพระสงฆ์ที่แบ่งตามลักษณะหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก-น้อยกับระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน เป็น 6 กลุ่ม ไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ่ พบลักษณะความแตกต่างอย่างมีความเชื่อมั่นได้ในกลุ่มพระสงฆ์หลายกรณี (ดูตาราง 15 ในภาคผนวก ค.) แต่ที่สำคัญควรกล่าวถึงมี 2 กรณีคือ หนึ่งในหมู่พระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯมากถ้าเป็นหมู่บ้านที่มีระดับพัฒนามาก พระสงฆ์มีคะแนนประสพการณ์ฯสูงกว่าผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีระดับพัฒนาปานกลาง สองในหมู่พระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีระดับพัฒนามาก ถ้าเป็นหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก พระสงฆ์มีคะแนนประสพการณ์ฯมากกว่าผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯน้อย นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนดังกล่าวแปรปรวนไปตามตำแหน่งของพระสงฆ์อย่างมีความเชื่อมั่นได้ คือ เจ้าอาวาสมีคะแนนประสพการณ์ฯสูงกว่าพระลูกวัด ($\bar{X} = 49.54$ S.D. = 14.00 และ $\bar{X} = 40.74$ S.D. = 12.82 ตามลำดับ) และพบผลเช่นนี้อีกในกรณีที่สาม (ดูตาราง 16 ในภาคผนวก ค.)

สรุปผลใน 3 กรณีแรกได้ว่า พระสงฆ์ที่มีคะแนนประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชนสูงกว่าพระสงฆ์ในลักษณะอื่น ๆ คือ (1) เจ้าอาวาสมีประสพการณ์ฯมากกว่าพระลูกวัด ผลนี้พบในกลุ่มรวม (2) พระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษามาก มีประสพการณ์ฯมากกว่าพระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษาน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม (3) พระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯมาก หรืออยู่ในหมู่บ้านที่มีระดับพัฒนามาก มีประสพการณ์ฯมากกว่าผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯน้อย หรือหมู่บ้านมีระดับพัฒนาน้อยกว่า ผลนี้พบในกลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับพัฒนามากและกลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก

ในกรณีที่สี่ ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ โดยมีตัวแปรอิสระคือ จำนวนพรรษา การศึกษาทางโลก และทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ พร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวม พบว่า คะแนนประสพการณ์ฯแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย ตำแหน่ง และระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน พร้อมกันของพระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่างรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอมเอส	ค่าเอฟ
หมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย (ก)	1	632.00	3.81
ตำแหน่ง (ข)	1	2624.66	15.83 ^{***}
ระดับการพัฒนา (ค)	2	446.69	2.69
ก x ข	1	123.11	<1
ก x ค	2	918.35	5.54 ^{**}
ข x ค	2	49.81	<1
ก x ข x ค	2	57.05	<1
ส่วนที่เหลือ	129	165.81	
รวม	140	197.91	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 15.1%

สัมพันธของการศึกษาทางโลกกับทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนพร้อมกันอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 10) เมื่อนำค่าเฉลี่ยของพระสงฆ์ที่แบ่งตามการศึกษาทางโลก กับทัศนคติฯ เป็น 4 กลุ่ม ไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ พบลักษณะความแตกต่างอย่างมีความเชื่อมั่นได้ 2 กรณี (ดูตาราง 17 ในภาคผนวก ค.) แต่ที่สำคัญมีกรณีเดียวคือ ในหมู่พระสงฆ์ที่มีการศึกษาสูง (จบสูงกว่า ป.6) ถ้าเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน มีคะแนนประสพการณ์ฯ สูงกว่าผู้ที่มี

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์
เมื่อนพิจารณาตามจำนวนพรรษา การศึกษาทางโลก และทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชน
ของพระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่างรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอ็มเอส	ค่าเอฟ
จำนวนพรรษา (ก)	1	4979.35	35.34***
การศึกษาทางโลก (ข)	1	959.20	6.81*
ทัศนคติ (ค)	1	747.78	5.31*
ก x ข	1	156.71	1.11
ก x ค	1	228.09	1.62
ข x ค	1	919.85	6.53*
ก x ข x ค	1	36.08	<1
ส่วนที่เหลือ	133	140.89	
รวม	140	197.91	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 27%

ทัศนคติที่ดีน้อยต่อการพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนดังกล่าวแปรปรวนไปตาม (1) จำนวนพรรษาอย่างมีความเชื่อมั่นได้ ดังกล่าวแล้วในกรณีทีหนึ่ง (2) แปรปรวนไปตามการศึกษาทางโลก คือ พระสงฆ์ที่มีการศึกษาสูง มีคะแนนประสพการณ์สูงกว่าพระสงฆ์ที่มีการศึกษาค่ำ ($\bar{X} = 47.09$ S.D. = 15.65 และ $\bar{X} = 42.97$ S.D. = 12.02 ตามลำดับ) (3) แปรปรวนไปตามทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชน คือ พระสงฆ์ที่มีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชน มีคะแนนประสพ-

การศึกษาระดับสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีทัศนคติที่ตื้นเขินต่อการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 48.76$ S.D. = 14.23 และ $\bar{X} = 41.27$ S.D. = 12.94 ตามลำดับ)

ต่อมาได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนประสพการณ์ของพระสงฆ์ในลักษณะเดียวกับกลุ่มรวม ในกลุ่มย่อยที่แบ่งตามลักษณะชีวิตรูปแบบ และลักษณะของหมู่บ้าน คือ ตำแหน่ง อายุ และหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก-น้อย รวม 6 กลุ่ม ปรากฏผลดังนี้คือ (1) คะแนนประสพการณ์ฯแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร มี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มพระลูกวัด กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯน้อย และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก คะแนนดังกล่าวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของการศึกษาทางโลก กับทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนอย่างมีความเชื่อมั่นได้เหมือนกันทั้ง 3 กลุ่ม (ดูตาราง 11) ดังจะแยกกล่าวทีละกลุ่ม คือ หนึ่ง เมื่อนำค่าเฉลี่ยของพระลูกวัดที่แบ่งตามระดับการศึกษาทางโลกกับทัศนคติฯ เป็น 4 กลุ่ม ไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ พบลักษณะความแตกต่างที่สำคัญอย่างมีความเชื่อมั่นไว้ (ดูตาราง 18 ในภาคผนวก ค.) มีอยู่กรณีเดียวคือ พระลูกวัดที่มีการศึกษาสูง ถ้าเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชน มีคะแนนประสพการณ์ฯสูงกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ตื้นเขินต่อการพัฒนาชุมชน สอง เมื่อนำค่าเฉลี่ยของพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯน้อยที่แบ่งตามระดับการศึกษาทางโลกกับทัศนคติฯ เป็น 4 กลุ่ม ไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ พบว่า ไม่มีคู่ใดที่แตกต่างกันอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 19 ในภาคผนวก ค.) สาม เมื่อนำค่าเฉลี่ยของพระสงฆ์ที่มีอายุมากที่แบ่งตามระดับการศึกษาทางโลกกับทัศนคติฯ เป็น 4 กลุ่ม ไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ พบลักษณะความแตกต่างที่สำคัญอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 20 ในภาคผนวก ค.) มีอยู่กรณีเดียวคือ พระสงฆ์อายุมากที่มีการศึกษาสูงถ้าเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชน มีคะแนนประสพการณ์ฯสูงกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ตื้นเขินต่อการพัฒนาชุมชน (2) คะแนนประสพการณ์ฯแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพัง มีดังนี้ หนึ่ง แปรปรวนไปตามจำนวนพรรษาอย่างมีความเชื่อมั่นได้ในกลุ่มย่อยแทบทุกกลุ่ม โดยเฉพาะในกลุ่มพระสงฆ์อายุมาก พบว่า พระสงฆ์อายุมากถ้าเป็นผู้ที่มีจำนวนพรรษามาก มีคะแนนประสพการณ์ฯในการพัฒนาชุมชนสูงกว่าผู้ที่มีจำนวนพรรษาน้อย ($\bar{X} = 52.71$ S.D. = 14.63 และ $\bar{X} = 35.42$ S.D. = 10.25 ตามลำดับ) ซึ่งไม่พบผลเช่นนี้ใน

ตาราง 11 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามจำนวนพรรษา การศึกษาทางโลก และทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่างรวม และกลุ่มย่อยที่สำคัญ

กลุ่มพระสงฆ์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเอสดี	พรรษา (ก)	การศึกษา (ข)	ทัศนคติ (ค)	ปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง			ปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง กxขxค	% ทำนาย
							กxข	กxค	ขxค		
กลุ่มรวม	141	45.04	14.07	35.34 ^{***}	6.81 [*]	5.31 [*]	1.11	1.62	6.53 [*]	<1	27.00
กลุ่มเจ้าอาวาส	69	49.54	13.99	13.42 ^{**}	7.61 ^{**}	<1	<1	<1	1.04	<1	24.80
กลุ่มพระลูกวัด	72	40.74	12.82	7.58 ^{**}	<1	4.27 [*]	<1	3.66	5.27 [*]	<1	16.20
กลุ่มมีโครงการฯ น้อย	63	42.83	13.64	12.06 ^{**}	2.58	3.97	<1	1.24	4.69 [*]	1.87	23.90
กลุ่มมีโครงการฯ มาก	78	46.83	14.24	20.93 ^{***}	3.92	2.10	1.90	<1	1.75	<1	30.20
กลุ่มอายุน้อย	53	44.06	11.33	3.73	<1	<1	<1	<1	<1	-	10.60
กลุ่มอายุมาก	88	45.64	15.52	34.88 ^{***}	4.30 [*]	5.48 [*]	3.38	<1	5.81	<1	36.90

* ** *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 .01 .001

กลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุน้อย สอง แปรปรวนไปตามระดับการศึกษาทางโลกอย่างมีความเชื่อมั่นได้ พบว่า เจ้าอาวาสหรือพระสงฆ์ที่มีอายุมากถ้าเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีคะแนนประสพการณ์สูงกว่า เจ้าอาวาสหรือพระสงฆ์ที่มีอายุมากที่มีการศึกษาต่ำ (กลุ่มเจ้าอาวาส $\bar{X} = 53.81$ S.D. = 15.49 และ $\bar{X} = 46.05$ S.D. = 11.72 ตามลำดับ กลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก $\bar{X} = 48.95$ S.D. = 11.97 และ $\bar{X} = 43.00$ S.D. = 12.84 ตามลำดับ) สาม แปรปรวนไปตามทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนอย่างมีความเชื่อมั่นได้ พบว่า พระลูกวัดหรือพระสงฆ์ที่มีอายุมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชน มีคะแนนประสพการณ์สูงกว่าพระลูกวัดหรือพระสงฆ์ที่มีอายุมากที่มีทัศนคติที่ด้อยต่อการพัฒนาชุมชน (กลุ่มพระลูกวัด $\bar{X} = 45.23$ S.D. = 13.49 และ $\bar{X} = 48.20$ S.D. = 11.83 กลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก $\bar{X} = 49.92$ S.D. = 15.68 และ $\bar{X} = 40.50$ S.D. = 13.84 ตามลำดับ)

สรุปผลการวิเคราะห์ในกรณีที่ได้ว่า พระสงฆ์ที่มีคะแนนประสพการณ์สูงกว่าพระสงฆ์ในลักษณะอื่น ๆ มีดังนี้คือ (1) พระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษามาก มีประสพการณ์มากกว่าพระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษาน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม ที่สำคัญคือ กลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก แต่ไม่พบผลเช่นนี้ในกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุน้อย (2) พระสงฆ์ที่มีการศึกษาสูงมีประสพการณ์มากกว่าพระสงฆ์ที่มีการศึกษาต่ำ ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาสและกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก (3) พระสงฆ์ที่มีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชน มีประสพการณ์มากกว่าพระสงฆ์ที่มีทัศนคติที่ด้อยต่อการพัฒนาชุมชน ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพระลูกวัด และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก (4) ในหมู่พระสงฆ์ที่มีการศึกษาสูงถ้ามีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชนที่มีประสพการณ์มากกว่า พระสงฆ์ที่มีการศึกษาต่ำและมีทัศนคติที่ด้อยต่อการพัฒนาชุมชน ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพระลูกวัดและกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก

สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ทั้ง 4 กรณีดังกล่าว สรุปได้ 2 ประการคือ (1) ด้านลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังกับประสพการณ์ของพระสงฆ์ พบว่า หนึ่งในพระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษามาก มีประสพการณ์มากกว่าพระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษาน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก สอง เจ้าอาวาสมี

ประสบการณ์มากกว่าพระลูกวัด สาม พระสงฆ์ที่มีการศึกษาสูงมีประสบการณ์มากกว่าพระสงฆ์ที่มีการศึกษาน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 3 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาส กลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก กลุ่มที่มีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชน คือ พระสงฆ์ที่มีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชนมีประสบการณ์มากกว่าพระสงฆ์ที่มีทัศนคติที่ด้อยต่อการพัฒนาชุมชน ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพระลูกวัด และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก (2) ด้านลักษณะของหมู่บ้านกับประสบการณ์ของพระสงฆ์ พบว่า พระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการมากและมีระดับการพัฒนามาก มีประสบการณ์มากกว่าผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการน้อยและมีระดับการพัฒนาน้อยกว่า ผลนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านมีโครงการมาก และกลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก

การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของพระสงฆ์ที่มีลักษณะต่างกันและอยู่ในชุมชนที่มีลักษณะต่างกัน

การได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการวิจัยนี้หมายถึง การที่บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ทั้งภายในวัดและนอกวัด มีกลุ่มพระสงฆ์ ลูกศิษย์วัด กลุ่มผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไป องค์กรของรัฐ และเอกชนได้สนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาของพระสงฆ์ให้สามารถดำเนินไปได้ดี โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วยการร่วมคิด ร่วมทำ ให้กำลังใจ บริจาคเงินหรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ผู้วิจัยใช้แบบวัดการได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีมาตร 6 หน่วย จำนวน 15 ข้อ พระสงฆ์ผู้ตอบแต่ละรูปได้คะแนนอยู่ระหว่าง 25-83 คะแนน จากการวิเคราะห์ในกลุ่มตัวอย่างรวม คะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 55.51 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.21

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของพระสงฆ์ในการวิจัยนี้ จะเสนอผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางใน 4 กรณีด้วยกัน โดยมีตัวแปรอิสระคือ ตัวแปรด้านลักษณะชีวสังคม ภูมิหลัง ของพระสงฆ์ผู้ตอบ และลักษณะของหมู่บ้าน ซึ่งจะเสนอผลการวิเคราะห์แต่ละกรณีตามลำดับดังนี้

ในกรณีทีหนึ่ง ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของพระสงฆ์โดยใช้ตัวแปรอิสระคือ หมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก-น้อย จำนวนพรรษา และขนาดของหมู่บ้านพร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวม พบว่า คะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมไม่แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระในลักษณะต่างๆ เลย ทั้งที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและที่เป็นตัวแปรอิสระซึ่งแยกตามลำพัง (ดูตาราง 21 ในภาคผนวก ค.)

ในกรณีที่สอง ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของพระสงฆ์โดยใช้ตัวแปรอิสระคือ หมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก-น้อย ตำแหน่งของพระสงฆ์ และระดับการพัฒนาของหมู่บ้านพร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวม พบว่า คะแนนการได้รับการสนับสนุนฯ ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 หรือ 3 ตัวเลย แต่พบว่าแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพังอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 12) คือแปรปรวนไปตามตำแหน่งพระสงฆ์ ผลคือ เจ้าอาวาสมีคะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงกว่าพระลูกวัด ($\bar{X} = 56.09$ S.D. = 12.10 และ $\bar{X} = 50.35$ S.D. = 10.89 ตามลำดับ) และพบผลเช่นเดียวกันนี้อีกในกรณีที่สาม (ดูตาราง 22 ในภาคผนวก ค.)

ในกรณีทีสี่ ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของพระสงฆ์ โดยใช้ตัวแปรอิสระคือ จำนวนพรรษา การศึกษาทางโลก และทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชน พร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวม พบว่า คะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งสามหรือระหว่าง 2 ตัวแปร แต่แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพังอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 13) คือแปรปรวนไปตามทัศนคติฯ ผลคือพระสงฆ์ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน มีคะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีทัศนคติที่น้อยต่อการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 55.56$ S.D. = 12.73 และ $\bar{X} = 50.71$ S.D. = 10.33 ตามลำดับ)

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย ตำแหน่งของพระสงฆ์และระดับการพัฒนาของหมู่บ้านพร้อมกันของพระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่างรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอ็มเอส	ค่าเอฟ
หมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย (ก)	1	3.77	<1
ตำแหน่งของพระสงฆ์ (ข)	1	1207.90	8.75*
ระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน (ค)	2	60.73	<1
ก x ข	1	86.16	<1
ก x ค	2	67.80	<1
ข x ค	2	6.02	<1
ก x ข x ค	2	86.52	<1
ส่วนที่เหลือ	129	138.12	
รวม	140	139.50	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 6.6%

ต่อมาจะวิเคราะห์ผลความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ในลักษณะเดียวกับกลุ่มรวมดังกล่าว ในกลุ่มย่อยที่แบ่งตามลักษณะชีวสังคม ลักษณะของหมู่บ้าน คือ ตำแหน่ง อายุ หมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก-น้อย รวม 6 กลุ่ม พบว่า คะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของพระสงฆ์ในกลุ่มย่อยทั้งหมด ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งสามหรือระหว่าง 2 ตัวแปร แต่พบว่าแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพังอย่างมีความ

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามจำนวนพรรษา การศึกษาทางโลก และทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์พร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอ็มเอส	ค่าเอฟ
จำนวนพรรษา (ก)	1	293.74	2.19
การศึกษาทางโลก (ข)	1	64.90	<1
ทัศนคติ (ค)	1	611.96	4.57*
ก x ข	1	161.46	1.21
ก x ค	1	166.53	1.24
ข x ค	1	26.27	<1
ก x ข x ค	1	111.37	<1
ส่วนที่เหลือ	133	133.87	
รวม	140	139.50	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001
รวมทำนายได้ 6.3%

เชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 14) และเป็นตัวแปรเดียวกันมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯน้อยและกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก โดยคะแนนแปรปรวนไปตามทัศนคติฯ ผลคือ พระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯน้อยหรือที่มีอายุมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน มีคะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ต่ำต่อการพัฒนาชุมชน (กลุ่มหมู่บ้านมีโครงการฯ

ตาราง 14 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามจำนวนพรหม
การศึกษาทางโลก และทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์พร้อมกันในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ

กลุ่มพระสงฆ์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเอสดี	พรหม (ก)	การศึกษา (ข)	ทัศนคติฯ (ค)	ปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง			ปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง กxขxค	% ทำนาย
							กxข	กxค	ขxค		
กลุ่มรวม	141	53.16	11.81	2.19	<1	4.57 [*]	1.21	1.24	<1	<1	6.3
กลุ่มเจ้าอาวาส	69	56.09	12.10	<1	<1	3.11	1.37	<1	<1	<1	4.8
กลุ่มพระลูกวัด	72	50.35	10.88	1.68	<1	<1	<1	<1	<1	1.37	3.9
กลุ่มมีโครงการฯ น้อย	63	53.02	10.48	1.12	<1	10.35 ^{**}	2.70	3.86	<1	1.10	17.4
กลุ่มมีโครงการฯ มาก	78	53.27	12.85	1.48	<1	<1	<1	<1	<1	<1	3.7
กลุ่มอายุน้อย	53	50.53	11.27	<1	1.33	<1	<1	<1	<1	<1	4.0
กลุ่มอายุมาก	88	54.74	11.90	<1	<1	6.44 [*]	<1	<1	1.45	<1	8.3

* ** *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 .01 .001

น้อย $\bar{X} = 46.47$ S.D. = 14.07 และ $\bar{X} = 38.55$ S.D. = 11.97 ตามลำดับ กลุ่ม
พระสงฆ์อายุมาก $\bar{X} = 57.79$ S.D. = 11.64 และ $\bar{X} = 51.08$ S.D. = 11.30 ตามลำดับ)

สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของ
พระสงฆ์ทั้ง 4 กรณีดังกล่าวแล้ว สรุปได้ 2 ประการคือ (1) เจ้าอาวาสได้รับการสนับสนุน
ทางสังคมมากกว่าพระลูกวัด ผลนี้พบในกลุ่มรวม (2) พระสงฆ์ที่มีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนา
ชุมชนได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากกว่าพระสงฆ์ที่มีทัศนคติที่น้อยต่อการพัฒนาชุมชน ผลนี้พบใน
กลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการน้อย และกลุ่มพระสงฆ์
ที่มีอายุมาก

พฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์ที่มีลักษณะต่างกันและอยู่ในชุมชนที่มีลักษณะต่างกัน

พฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจในการวิจัยนี้หมายถึง การที่พระสงฆ์ได้ทำการอบรมสั่ง
สอนศีลธรรม สอนวินัยนากรรมฐาน ทำสมาธิ การปฏิบัติธรรมให้แก่ชาวบ้านโดยมีรูปแบบต่าง ๆ
กัน เช่น การเทศน์ การปาฐกถา การสอนในโรงเรียนหรือโรงเรียนสอนพุทธศาสนาวันอาทิตย์
การบวชเณรภาคฤดูร้อน เป็นต้น รวมทั้งการให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาด้านจิตใจ ทำนิตกรรมต่าง ๆ
การสร้างวัดและพระพุทธรูป ตลอดจนสร้างหนังสือธรรมะ ผู้วิจัยใช้แบบวัดพฤติกรรมพัฒนา
ด้านจิตใจ มีมาตร 6 หน่วย จำนวน 30 ข้อ พระสงฆ์ผู้ตอบแต่ละรูปได้คะแนนอยู่ระหว่าง
34-159 คะแนน จากการวิเคราะห์ในกลุ่มตัวอย่างรวม คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมีค่า
เฉลี่ยเท่ากับ 102.24 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 23.85

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์ในการวิจัยนี้ จะ
เสนอผลการวิเคราะห์ 2 ประเภทคือ (1) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรม
การพัฒนาด้านจิตใจแบบความแปรปรวนสามทาง (Three-way Analysis of Variance)
และ (2) ผลการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเป็นขั้นและรวม (Multiple Regression
Analysis. Stepwise & Entered) ซึ่งจะเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับคือ

(1) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจ ซึ่งจะเสนอผลการวิเคราะห์ดังกล่าวใน 5 กรณีด้วยกัน โดยมีตัวแปรอิสระดังนี้ ตัวแปรด้านลักษณะชีวสังคม ภูมิหลังของพระสงฆ์ผู้ตอบ และตัวแปรด้านลักษณะของหมู่บ้าน สังคม จึงจะได้เสนอตามลำดับต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์ในกรณีทีหนึ่ง โดยมีตัวแปรอิสระคือ หมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก-น้อย จำนวนพรรษา และขนาดของหมู่บ้านพร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวม พบว่า คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร อย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 15) เมื่อนำค่าเฉลี่ยของพระสงฆ์ที่แบ่งตามหมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก-น้อยกับขนาดของหมู่บ้านเป็น 6 กลุ่ม ไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟไม่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 23 ในภาคผนวก ค.) และพบผลเช่นเดียวกันนี้อีกในกรณีที่ 3 (ดูตาราง 17) นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพังคือ (1) แปรปรวนไปตามหมู่บ้านมีโครงการฯมาก-น้อย ผลคือ พระสงฆ์ในหมู่บ้านมีโครงการฯมากพระสงฆ์มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจสูงกว่าพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯน้อย ($\bar{X} = 106.51$ S.D. = 23.37 และ $\bar{X} = 96.95$ S.D. = 23.56 ตามลำดับ) และพบผลเช่นเดียวกันนี้อีก 3 กรณีคือ กรณีที่ 2, 3 และ 5 (ดูตาราง 16, 17 และ 20) (2) คะแนนแปรปรวนไปตามจำนวนพรรษา ผลคือ พระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษามากมีคะแนนพฤติกรรมพัฒนาด้านจิตใจสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษาน้อย ($\bar{X} = 16.72$ S.D. = 23.26 และ $\bar{X} = 95.81$ S.D. = 22.16 ตามลำดับ) และพบผลเช่นเดียวกันนี้อีกในกรณีที่สี่ (ดูตาราง 18, 19)

ในกรณีที่สอง ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์โดยมีตัวแปรอิสระ คือ หมู่บ้านที่มีโครงการฯมาก-น้อย ตำแหน่งของพระสงฆ์และระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน พร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวม พบว่า คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 หรือ 3 ตัวเลข แต่แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพังอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 16) คือแปรปรวนไปตามหมู่

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย จำนวนพรรษาและขนาดของหมู่บ้านพร้อมกันของพระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่างรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอ็มเอส	ค่าเอฟ
หมู่บ้านที่มีโครงการมาก-น้อย (ก)	1	2736.09	5.85*
จำนวนพรรษา (ข)	1	8215.39	17.58*
ขนาดของหมู่บ้าน (ค)	2	63.05	<1
ก x ข	1	696.47	1.49
ก x ค	2	3444.35	7.37**
ข x ค	2	155.49	<1
ก x ข x ค	2	96.86	<1
ส่วนที่เหลือ	129	467.39	
รวม	140	569.01	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 14.4%

บ้านที่มีโครงการมาก-น้อย ดังกล่าวแล้วในกรณีหนึ่ง และแปรปรวนไปตามตำแหน่งของพระสงฆ์ ผลคือ เจ้าอาวาสมีคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจสูงกว่าพระลูกวัด ($\bar{X} = 108.12$ S.D. = 22.23 และ $\bar{X} = 96.61$ S.D. = 24.14 ตามลำดับ) และพบผลเช่นเดียวกันนี้อีกในกรณีที่สาม (ดูตาราง 17)

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์
เมื่อนพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย ตำแหน่งของพระสงฆ์
และระดับการพัฒนาของหมู่บ้านพร้อมกันของพระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่างรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอมเอส	ค่าเอฟ
หมู่บ้านที่มีโครงการมาก-น้อย (ก)	1	3446.73	6.58*
ตำแหน่งของพระสงฆ์ (ข)	1	4499.26	8.59**
ระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน (ค)	2	1101.64	2.10
ก x ข	1	453.40	<1
ก x ค	2	221.85	<1
ข x ค	2	471.71	<1
ก x ข x ค	2	92.60	<1
ส่วนที่เหลือ	129	523.81	
รวม	140	569.01	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 12.7%

สรุปผลการวิเคราะห์ใน 3กรณีแรกได้ว่า พระสงฆ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ถ้าเป็นพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการมาก จะมีพฤติกรรมพัฒนาด้านจิตใจมากกว่า ผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม และถ้าเป็นเจ้าอาวาสจะมีพฤติกรรมพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าพระลูกวัด ผลนี้พบในกลุ่มรวม

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์
เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย ตำแหน่งของพระสงฆ์
และขนาดของหมู่บ้านพร้อมกันของพระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่างรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอมเอส	ค่าเอฟ
หมู่บ้านที่มีโครงการมาก-น้อย (ก)	1	3236.12	6.54*
ตำแหน่งของพระสงฆ์ (ข)	1	5292.55	10.70**
ขนาดของหมู่บ้าน (ค)	2	335.72	<1
ก x ข	1	96.50	<1
ก x ค	2	3038.09	6.14**
ข x ค	2	217.30	<1
ก x ข x ค	2	181.80	<1
ส่วนที่เหลือ	129	494.79	
รวม	140	569.01	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 10.7%

ในกรณีที่สี่ ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์โดยใช้ตัวแปรอิสระคือ จำนวนพรรษา การศึกษาทางโลก และทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์พร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวม พบว่า คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ดูตาราง 18) แต่แปรปรวนไปตามจำนวนพรรษาดังกล่าวแล้วในกรณีหนึ่ง และแปรปรวนไปตามระดับการศึกษาทางโลก ผลคือ พระสงฆ์ที่มีการ

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์
เมื่อนิยามตามจำนวนพรรษา การศึกษาทางโลก และทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของ
พระสงฆ์พร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอ็มเอส	ค่าเอฟ
จำนวนพรรษา (ก)	1	7694.23	15.60 ^{***}
การศึกษาทางโลก (ข)	1	2474.92	5.02 [*]
ทัศนคติ (ค)	1	1274.05	2.58
ก x ข	1	24.46	<1
ก x ค	1	614.169	<1
ข x ค	1	1004.78	<1
ก x ข x ค	1	12.43	<1
ส่วนที่เหลือ	133	493.35	
รวม	140	569.01	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 15.8%

ศึกษาสูง (จบสูงกว่า บ. 6) มีคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ (\bar{X} = 105.73 S.D. = 24.79 และ \bar{X} = 98.70 S.D. = 22.49 ตามลำดับ)

ต่อมาได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์
ในลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มรวม ในกลุ่มย่อยที่แบ่งตามลักษณะชีวิตสังคม และลักษณะของหมู่บ้าน คือ
ตำแหน่ง อายุ และหมู่บ้านที่มีโครงการมาก-น้อย รวม 6 กลุ่ม (ดูตาราง 19) ปรากฏผล

ตาราง 19 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามจำนวนพรรษา การศึกษาทางโลก และทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่มพระสงฆ์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเอสดี	พรรษา	การศึกษา	ทัศนคติฯ	ปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง			ปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง	% ทำนาย
							กxช	กxค	ชxค		
				(ก)	(ข)	(ค)			กxชxค		
กลุ่มรวม	141	102.24	23.85	15.60 ^{***}	5.02 [*]	2.59	<1	<1	<1	<1	15.8
กลุ่มเจ้าอาวาส	69	108.12	22.23	8.38 ^{**}	8.53 ^{**}	<1	<1	<1	<1	<1	21.0
กลุ่มพระลูกวัด	72	96.61	24.14	1.86	<1	1.51	1.25	2.79	3.46	<1	5.7
กลุ่มมีโครงการฯ น้อย	63	96.95	23.56	3.17	<1	3.27	2.29	1.43	<1	<1	11.7
กลุ่มมีโครงการฯ มาก	78	106.51	23.37	12.05 ^{**}	4.35 ^{**}	<1	<1	<1	<1	<1	21.7
กลุ่มอายุน้อย	53	97.13	21.99	<1	4.43 [*]	<1	1.13	<1	<1	-	10.3
กลุ่มอายุมาก	88	105.32	24.52	15.37 ^{***}	<1	3.09	<1	<1	4.84 [*]	1.01	21.2

* ** *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 .01 .001

ดังนี้ (1) คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร พบในกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก โดยคะแนนดังกล่าวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของการศึกษาทางโลกกับทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชน อย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 19) และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของพระสงฆ์อายุมากที่แบ่งตามระดับการศึกษาทางโลกกับทัศนคติเป็น 4 กลุ่มไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ พบลักษณะแตกต่างอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 24 ในภาคผนวก ค.) มีอยู่กรณีเดียวและมีความสำคัญ คือ พระสงฆ์อายุมากที่มีการศึกษาสูง ถ้าเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชนมีคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจสูงกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ต่ำต่อการพัฒนาชุมชน

(2) คะแนนแปรปรวนไปตามจำนวนพรรษาอย่างมีความเชื่อมั่นได้ พบในกลุ่มเจ้าอาวาส กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก ผลคือ เจ้าอาวาสหรือพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มากหรือพระสงฆ์ที่มีอายุมาก ถ้าเป็นผู้มีจำนวนพรรษามาก มีคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจสูงกว่าพระสงฆ์ในกลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าวที่เป็นผู้มีจำนวนพรรษาน้อย (กลุ่มเจ้าอาวาส $\bar{X} = 112.70$ S.D. = 22.25 และ $\bar{X} = 98.32$ S.D. = 19.19 ตามลำดับ กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก $\bar{X} = 117.30$ S.D. = 23.33 และ $\bar{X} = 98.60$ S.D. = 20.22 ตามลำดับ กลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก $\bar{X} = 113.85$ S.D. = 22.97 และ $\bar{X} = 93.00$ S.D. = 21.48 ตามลำดับ) ซึ่งไม่พบผลเช่นนี้ในกลุ่มพระลูกวัด กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ น้อย และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุน้อย

(3) คะแนนแปรปรวนไปตามระดับการศึกษาทางโลก อย่างมีความเชื่อมั่นได้ พบในกลุ่มเจ้าอาวาส กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุน้อย ผลคือ เจ้าอาวาสหรือพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก หรือพระสงฆ์ที่มีอายุน้อย ถ้าเป็นผู้มีการศึกษาสูง มีคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจสูงกว่าพระสงฆ์ในกลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าวที่เป็นผู้มีการศึกษาต่ำ (กลุ่มเจ้าอาวาส $\bar{X} = 115.68$ S.D. = 23.58 และ $\bar{X} = 101.95$ S.D. = 19.25 ตามลำดับ กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก $\bar{X} = 112.10$ S.D. = 23.49 และ $\bar{X} = 100.92$ S.D. = 22.15 ตามลำดับ กลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุน้อย $\bar{X} = 102.75$ S.D. = 22.12 และ $\bar{X} = 88.57$ S.D. = 19.28 ตามลำดับ) ซึ่งไม่พบผลเช่นนี้ในกลุ่มพระลูกวัด กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ น้อย และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก

สรุปผลการวิเคราะห์ในกรณีที่ได้ว่า พระสงฆ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ที่มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมาก มีลักษณะดังนี้คือ (1) พระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษามาก มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพรรษาน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าอาวาส กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก (2) พระสงฆ์ที่มีการศึกษาสูงมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าอาวาส กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุน้อย (3) พระสงฆ์ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชนมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ต่ำต่อการพัฒนาชุมชน ผลนี้พบในกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก มีการศึกษาสูงด้วย

ในกรณีที่ได้วิเคราะห์ผลความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์โดยใช้ตัวแปรอิสระคือ หมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย การได้รับการสนับสนุนทางสังคมและประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์พร้อมกันในกลุ่มรวม พบว่า คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งสามหรือระหว่าง 2 ตัวแปร (ดูตาราง 20) แต่พบว่า คะแนนดังกล่าวแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพังอย่างมีความเชื่อมั่นได้ ดังนี้ (1) แปรปรวนไปตามหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย ดังกล่าวแล้วในกรณีข้างต้น (2) แปรปรวนไปตามประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน คือ พระสงฆ์ผู้ที่มีประสบการณ์มาก มีคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจสูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย ($\bar{X} = 105.53$ S.D. = 23.09 และ $\bar{X} = 99.88$ S.D. = 24.26 ตามลำดับ) ผลเช่นเดียวกันนี้พบในกลุ่มเจ้าอาวาส และกลุ่มพระลูกวัด (ดูตาราง 21) โดยกลุ่มเจ้าอาวาสมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 117.51, 94.36 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 21.30, 15.57 ตามลำดับ และกลุ่มพระลูกวัดมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 105.32, 68.28 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 22.56, 18.53 ตามลำดับ

สรุปผลการวิเคราะห์ในกรณีที่ได้ว่า พระสงฆ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ที่มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากมีลักษณะดังนี้คือ เป็นพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก จะมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจ มากกว่าพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ น้อย ผลนี้พบ

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์
เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย การได้รับการสนับสนุน
ทางสังคม และประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์พร้อมกัน ในกลุ่มตัวอย่างรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอ็มเอส	ค่าเอฟ
หมู่บ้านมีโครงการฯ มาก-น้อย (ก)	1	1964.46	5.29*
การสนับสนุนทางสังคม (ข)	1	115.11	<1
ประสบการณ์ (ค)	1	25838.05	69.59***
ก x ข	1	113.19	<1
ก x ค	1	23.94	<1
ข x ค	1	105.16	<1
ก x ข x ค	1	22.08	<1
ส่วนที่เหลือ	133	371.28	
รวม	140	569.01	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 37.6%

ในกลุ่มรวม และพระสงฆ์ผู้ที่มีประสบการณ์มาก จะมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าผู้ที่มี
ประสบการณ์น้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาสและกลุ่มพระลูกวัด
สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของ
พระสงฆ์ทั้ง 5 กรณีดังกล่าวแล้ว สรุปได้ 2 ประการคือ (1) ด้านลักษณะของหมู่บ้านกับพฤติกรรมการ
พัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์ พบว่า พระสงฆ์ผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯมาก มีพฤติกรรม

ตาราง 21 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการศึกษาค้นคว้าด้านจิตใจของพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้าน ที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย การได้รับการสนับสนุนทางสังคมและประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่มพระสงฆ์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเอสดี	หมู่บ้านมีโครงการ	การสนับสนุน	ประสบการณ์	ปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง			ปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง	* ทำนาย
							กxข	กxค	ขxค		
				(ก)	(ข)	(ค)	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
กลุ่มรวม	141	102.24	23.85	5.29*	<1	69.59***	<1	<1	<1	<1	37.6
กลุ่มเจ้าอาวาส	69	108.12	22.23	2.38	<1	25.03***	3.51	<1	<1	<1	29.1
กลุ่มพระลูกวัด	72	96.61	24.14	3.15	<1	33.50***	1.03	2.08	<1	<1	40.6

* ** *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 .01 และ .001 ตามลำดับ

การพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม (2) ด้านลักษณะ
ชีวสังคม ภูมิหลัง ของพระสงฆ์ผู้ตอบกับพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจ พบว่า หนึ่ง เจ้าอาวาสมี
พฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าพระลูกวัด ผลนี้พบในกลุ่มรวม สอง พระสงฆ์ที่มีจำนวน
พรรษามาก มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพรรษาน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม
และกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าอาวาส กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯมาก และกลุ่ม
พระสงฆ์ที่มีอายุมาก สาม พระสงฆ์ที่มีการศึกษาสูงมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าผู้ที่มี
การศึกษาน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าอาวาส กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ใน
หมู่บ้านมีโครงการฯมาก กลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุน้อย และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนา
ชุมชน คือกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก สี่ พระสงฆ์ที่มีประสบการณ์มาก มีพฤติกรรมการพัฒนาด้าน
จิตใจมากกว่า ผู้ที่มีประสบการณ์น้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าอาวาส
และกลุ่มพระลูกวัด

(2) ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจแบบถดถอยพหุคูณเป็นขั้น
และรวม (Multiple Regression Analysis. Stepwise & Entered) ทั้งในกลุ่มรวม
และกลุ่มย่อยดังนี้

ปริมาณการทำนาชนพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์ในชุมชนที่มีระดับการ
พัฒนาต่างกัน ระดับการพัฒนาของชุมชนในการวิเคราะห์นี้ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับการ
พัฒนาน้อยกับระดับการพัฒนามาก ซึ่งมีลักษณะที่ในการแบ่งดังนี้ โดยตัดแปลงจากหลักเกณฑ์ที่ได้มา
จากสำนักงานเลขานุการ การพัฒนาอำเภอ ของ อ.ลำปาง คือ หมู่บ้านขนาดเล็ก (ต่ำกว่า 150
ครัวเรือน) หมู่บ้านขนาดกลาง (150-299 ครัวเรือน) และหมู่บ้านขนาดใหญ่ (ตั้งแต่ 300
ครัวเรือนขึ้นไป) ที่มีระดับการพัฒนาอยู่ในอันดับ 1 (มีความเจริญล้ำหลังและมีปัญหา 4-5 กลุ่ม
ปัญหา) และที่มีระดับการพัฒนาอยู่ในอันดับ 2 (มีความเจริญปานกลาง และมีปัญหา 2-3 กลุ่มปัญ
หา) จัดเป็นหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย ซึ่งมีพระสงฆ์ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 86 รูป
(61%) ส่วนหมู่บ้านขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ที่มีระดับการพัฒนาอยู่ในอันดับ 3 (มี

ความเจริญมาก และมีปัญหา 0-1 กลุ่มปัญหา) จัดเป็นหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก ซึ่งมีพระสงฆ์ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 55 รูป (39%) ดูตาราง 4 ในภาคผนวก ค.

จากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นและรวม โดยใช้ลักษณะของพระสงฆ์ 4 ด้านเป็นตัวทำนาย คือ การศึกษาทางโลก ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน ทักษะติดต่อการพัฒนาชุมชน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม กับใช้พฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจเป็นตัวเกณฑ์ (ตัวถูกทำนาย) ผลการวิเคราะห์ในกลุ่มพระสงฆ์โดยรวมที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ตัวทำนายเพียงตัวเดียวคือ ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนที่เข้าสู่สมการทำนายและสามารถทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์กลุ่มรวมนี้ได้ถึง 52% (ดูตาราง 22)

ตาราง 22 ปริมาณการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์กลุ่มรวมที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

จำนวนคน	% การทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าอาร์
141	52	2	.72

- ตัวทำนาย
1. การศึกษาทางโลก
 2. ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน
 3. ทักษะติดต่อการพัฒนาชุมชน
 4. การได้รับการสนับสนุนทางสังคม

ต่อมาได้แบ่งพระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมออกตามระดับการพัฒนาของหมู่บ้านตามเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้วได้เป็น 2 กลุ่ม แล้วทำการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นและรวมตัวทำนายทั้ง 4 ตัว ในแต่ละกลุ่มดังกล่าว และเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนายรวมโดยใช้เกณฑ์แตกต่าง

มากกว่า 5% ขึ้นไป ปรากฏผลดังนี้ ปริมาณการทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจในพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนามาก มี 73% และในพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนาน้อยมี 31% ปริมาณความแตกต่างของการทำนายเท่ากับ 42% โดยมีตัวทำนายสำคัญเพียงตัวเดียวเช่นกัน คือ ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน (ดูตาราง 23)

ในกรณีเกี่ยวกับตำแหน่งทางพระสงฆ์ในกลุ่มหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก-น้อย แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มเจ้าอาวาส ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก (2) กลุ่มเจ้าอาวาส ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย (3) กลุ่มพระลูกวัดในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก และ (4) กลุ่มพระลูกวัด ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย แล้วทำการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเป็นขั้นและรวมตัวทำนายทั้ง 4 ตัว ในแต่ละกลุ่มดังกล่าว และเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนายรวม โดยใช้เกณฑ์แตกต่าง 5% ขึ้นไป ปรากฏผลดังนี้คือ ประการที่หนึ่ง ในกลุ่มเจ้าอาวาสในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนามาก ประสบการณ์เพียงตัวเดียว ทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจได้มากกว่ากลุ่มเจ้าอาวาสในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย และในกลุ่มพระลูกวัดก็พบผลเช่นเดียวกัน ประการที่สอง ในกลุ่มเจ้าอาวาสในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก มีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงกว่าพระลูกวัด แต่ในกลุ่มพระลูกวัดในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนาน้อย มีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงกว่าเจ้าอาวาส ประการที่สาม เปอร์เซ็นต์ทำนายของกลุ่มเจ้าอาวาสในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนามากเท่ากับ 75% ส่วนของกลุ่มเจ้าอาวาสในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนาน้อยเท่ากับ 24% มีประมาณความแตกต่างของการทำนายเท่ากับ 51% และเปอร์เซ็นต์ทำนายของกลุ่มพระลูกวัดในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนามากเท่ากับ 66% ส่วนของกลุ่มพระลูกวัดในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนาน้อยเท่ากับ 36% มีประมาณความแตกต่างของการทำนายเท่ากับ 30% ประการที่สี่ เปอร์เซ็นต์การทำนายสูงสุด คือ กลุ่มเจ้าอาวาสในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามากเท่ากับ 75% และเปอร์เซ็นต์การทำนายต่ำสุดคือ กลุ่มเจ้าอาวาสในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อยเท่ากับ 24% (ดูตาราง 23)

ตาราง 23 ปริมาณการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจ เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีระดับ
การพัฒนามากกัน้อยของพระสงฆ์ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม

กลุ่มพระสงฆ์	พระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก				พระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย				
	จำนวน	% การทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าอาร์	จำนวน	% การทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าอาร์	% ทำนายแตกต่าง
กลุ่มรวม	55	73	2	.84	86	31	2	.56	42
กลุ่มเจ้าอาวาส	28	75	2	.85	41	24	2	.49	51
กลุ่มพระลูกวัด	27	66	2	.80	45	36	2	.59	30
กลุ่มมีโครงการฯ น้อย	26	63	2	.77	37	48	2	.63	15
กลุ่มมีโครงการฯ มาก	29	81	2	.89	49	30	2	.53	51

ตัวทำนาย

1. การศึกษาทางโลก
2. ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน

3. ทักษะติดต่อการพัฒนาร่วมชน
4. การได้รับการสนับสนุนทางสังคม

ในกรณีลักษณะของหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย แบ่งกลุ่มพระสงฆ์ได้ เป็น 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการน้อย และมีระดับการพัฒนามาก (2) กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการน้อย และมีระดับการพัฒนาน้อย (3) กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการมาก และมีระดับการพัฒนามาก และ (4) กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการมาก และมีระดับการพัฒนาน้อย แล้วทำการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเป็นขั้นและรวมตัวทำนายทั้ง 4 ตัว ในแต่ละกลุ่มดังกล่าว และเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนายรวมโดยใช้เกณฑ์แตกต่างกันมากกว่า 5% ขึ้นไป ปรากฏผลดังนี้คือ ประการที่หนึ่ง ในกลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการน้อย (น้อยกว่า 10 โครงการลงมา) ถ้าหมู่บ้านนั้นเป็นหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก ประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์เพียงตัวเดียว ทำนายพฤติกรรมการพัฒนาจิตใจได้มากกว่าในพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย ผลเช่นเดียวกันนี้ก็ปรากฏในกลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีโครงการมาก ประการที่สอง พระสงฆ์ในหมู่บ้านมีโครงการมาก และมีระดับการพัฒนามาก มีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงกว่าพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการน้อย แต่พระสงฆ์ในหมู่บ้านมีโครงการน้อยและมีระดับการพัฒนาน้อย มีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงกว่าพระสงฆ์ในหมู่บ้านมีโครงการมาก ประการที่สาม เปอร์เซ็นต์การทำนายของพระสงฆ์ในหมู่บ้านมีโครงการน้อย และมีระดับการพัฒนามากเท่ากับ 63% ส่วนของพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการน้อยและมีระดับการพัฒนาน้อยเท่ากับ 48% มีปริมาณความแตกต่างของการทำนายเท่ากับ 15% และเปอร์เซ็นต์การทำนายของพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการมากและมีระดับการพัฒนามากเท่ากับ 81% ส่วนของพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการมากและมีระดับการพัฒนาน้อยเท่ากับ 30% มีปริมาณความแตกต่างของการทำนายเท่ากับ 51% ประการที่สี่ เปอร์เซ็นต์การทำนายสูงสุดคือ กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการมากและมีระดับการพัฒนามาก เท่ากับ 81% และเปอร์เซ็นต์การทำนายต่ำสุด คือ กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการมาก และมีระดับการพัฒนาน้อย เท่ากับ 30% (ดูตาราง 23)

สรุปได้ว่าในการใช้ลักษณะทางสังคม 4 ด้านของพระสงฆ์ คือ การศึกษาทางโลก ประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชน ทักษะติดต่อการพัฒนาชุมชน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการพัฒนาจิตใจ สิ่งที่เป็นตัวทำนายที่สำคัญตัวเดียวมีพบในส่วนนี้คือ ประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชน โดยพบว่า (1) ปริมาณการทำนายพฤติกรรมการพัฒนาจิตใจ

มีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทั้ง 4 กลุ่ม และสรุปได้ว่า ประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชนมีปริมาณการดำเนินงานพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจในพระสงฆ์ของกลุ่มหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก ได้มากกว่าในพระสงฆ์ของกลุ่มหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย พระสงฆ์ที่มีปริมาณการดำเนินงานสูงสุดมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก และกลุ่มเจ้าอาวาส (2) ความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ทำนายของพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามากกับน้อย พบว่าต่างกันสูงสุด 51% มี 2 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาส และกลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก

สรุปพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของพระสงฆ์ที่มีลักษณะต่างกันและอยู่ในชุมชนที่มีลักษณะต่างกัน ในการวิเคราะห์แบบความแปรปรวนสามทาง และแบบถดถอยพหุคูณเป็นขั้นพบผลดังนี้ (1) ด้านลักษณะชีวสังคม และภูมิหลังของพระสงฆ์กับพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจ พบว่า หนึ่ง เจ้าอาวาสมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าพระลูกวัด ผลนี้พบในกลุ่มรวม สอง พระสงฆ์ผู้ที่มีจำนวนพรรษามากมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพรรษาน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าอาวาส กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก สาม พระสงฆ์ผู้ที่มีการศึกษาสูง มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 3 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาส กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุน้อย (2) ด้านจิตลักษณะของพระสงฆ์ พบว่า พระสงฆ์ที่มีทัศนคติมากต่อการพัฒนาชุมชน และมีประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชนมาก มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าผู้มีจิตลักษณะ 2 ด้านต่ำ โดยเฉพาะพระสงฆ์ที่อายุมาก ถ้ามีพรรษามากหรือมีการศึกษาสูง มีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชนมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าพระสงฆ์อายุมากที่มีลักษณะตรงกันข้าม และพระสงฆ์ผู้ที่มีประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชนมาก มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าผู้ที่มีประสพการณ์น้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าอาวาสและกลุ่มพระลูกวัด และพบว่าประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชนเป็นตัวทำนายที่สำคัญที่สุดที่ใช้ทำนายร่วมกันกับตัวทำนายอื่นอีก 3 ตัว คือ การศึกษาทางโลก ทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม โดยมีปริมาณการดำเนินงานพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย (3) ด้านลักษณะของหมู่บ้านกับพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจของ

พระสงฆ์ พบว่า พระสงฆ์ผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก มีพฤติกรรมการพัฒนาจิตใจมากกว่าผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ น้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม และพบว่า พระสงฆ์ผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนา มาก ถ้ามีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนมากเท่าไรก็มีพฤติกรรมพัฒนาด้านจิตใจมากขึ้น ตามไปด้วยอย่างชัดเจนกว่าพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านระดับการพัฒนาน้อย พระสงฆ์ที่มีปริมาณการทำนายนายสูงสุดคือ กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนาและมีโครงการฯ มาก และกลุ่มเจ้าอาวาสในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนา มาก

พฤติกรรมพัฒนาด้านวัตถุของพระสงฆ์ที่มีลักษณะต่างกันและอยู่ในชุมชนที่มีลักษณะต่างกัน

พฤติกรรมพัฒนาด้านวัตถุในการวิจัยนี้ หมายถึง การที่พระสงฆ์ได้ทำการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้นในด้านต่าง ๆ คือ ด้านการศึกษา โดยการช่วยบริจาคทุนทรัพย์ในการสร้างอาคารเรียนและวัสดุอุปกรณ์การเรียนหรือบริจาคทุนการศึกษา การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น ด้านอนามัยและสาธารณสุขมูลฐาน โดยการช่วยรักษาชาวบ้านที่เจ็บป่วยด้วยยาสามัญประจำบ้านหรือยาสมุนไพร การสร้างส้วม ที่เก็บน้ำสะอาดสำหรับดื่ม และการรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน ด้านการส่งเสริมอาชีพ โดยการแนะนำหรือหาวิธีทำให้อาชีพหลักของชาวบ้านคือการเกษตรกรรมได้รับผลดีขึ้น และช่วยฝึกอบรมอาชีพเสริมให้แก่ชาวบ้าน เช่น จักสาน เย็บเสื้อผ้า ประดิษฐ์ดอกไม้ เป็นต้น ผู้วิจัยใช้แบบวัดพฤติกรรมพัฒนาด้านวัตถุมีมาตร 6 หน่วย จำนวน 34 ข้อ พระสงฆ์ผู้ตอบแต่ละรูปได้คะแนนอยู่ระหว่าง 46-170 คะแนน จากการวิเคราะห์ในกลุ่มตัวอย่างรวม คะแนนพฤติกรรมพัฒนาด้านวัตถุมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 86.55 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 28.08

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมพัฒนาด้านวัตถุในการวิจัยนี้จะเสนอผลการวิเคราะห์ 2 ประเภทคือ (1) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมพัฒนาด้านวัตถุแบบความแปรปรวนสามทาง (Three-way Analysis of Variance) และ (2) ผลการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเป็นขั้นและแบบรวม (Multiple Regression Analysis. Stepwise & Entered) ซึ่งจะเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ คือ

(1) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุประสงค์แบบความแปรปรวนสามทาง ซึ่งจะเสนอผลการวิเคราะห์ใน 6 กรณีด้วยกัน โดยมีตัวแปรอิสระดังนี้ ตัวแปรด้านลักษณะชีวสังคม ภูมิหลังของพระสงฆ์ผู้ตอบ และตัวแปรด้านลักษณะของหมู่บ้านสังคม ดังจะได้เสนอตามลำดับต่อไปนี้

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุประสงค์ของพระสงฆ์เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย จำนวนพรรษา และขนาดของหมู่บ้านพร้อมกัน ในกลุ่มตัวอย่างรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอ็มเอส	ค่าเอฟ
หมู่บ้านมีโครงการฯ (ก)	1	1710.13	2.68
จำนวนพรรษา (ข)	1	6891.40	10.80**
ขนาดของหมู่บ้าน (ค)	2	56.80	<1
ก x ข	1	1726.36	2.72
ก x ค	2	4016.70	6.29**
ข x ค	2	520.49	<1
ก x ข x ค	2	555.93	<1
ส่วนที่เหลือ	129	628.40	
รวม	140	733.15	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 8.7%

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุของพระสงฆ์ในกรณีทีหนึ่ง โดยใช้ตัวแปรอิสระคือ หมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย จำนวนพรรษาที่บวช และขนาดของหมู่บ้านพร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวม พบว่า คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว อย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 24) และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของพระสงฆ์ที่แบ่งตามหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก-น้อยกับขนาดของหมู่บ้านเป็นกลุ่มไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ พบลักษณะแตกต่างอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 26 ในภาคผนวก ค) คือ พระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านขนาดใหญ่ถ้าหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก มีคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุสูงกว่าผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ น้อย และพบผลเช่นเดียวกันนี้อีกในกรณีทีสาม (ดูตาราง 27 ในภาคผนวก ค) นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนดังกล่าวแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำดับอย่างมีความเชื่อมั่นได้ คือแปรปรวนไปตามจำนวนพรรษาที่บวช ผลคือ พระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษามากมีคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุสูงกว่าผู้ที่มีจำนวนพรรษาน้อย ($\bar{X} = 92.61$ S.D. = 29.44 และ $\bar{X} = 78.0$ S.D. = 23.77 ตามลำดับ) และพบผลเช่นเดียวกันนี้อีกในกรณีทีสี่ (ดูตาราง 25, 26)

ในกรณีที่สอง ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุ โดยใช้ตัวแปรอิสระคือ หมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย ตำแหน่งของพระสงฆ์ และระดับการพัฒนาของหมู่บ้านพร้อมกันของพระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่างรวม พบว่า คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งสามอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 25) และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของพระสงฆ์ที่แบ่งตามจำนวนพรรษา การศึกษาทางโลก และทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์รวม 8 กลุ่ม ไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ พบลักษณะแตกต่างอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 28 ในภาคผนวก ค) มีอยู่กรณีเดียวคือ พระสงฆ์ผู้ที่ยาวชรา มีการศึกษาสูง และมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน มีคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุสูงกว่าผู้ที่มีจำนวนพรรษาน้อย มีการศึกษาต่ำ และมีทัศนคติที่ด้อยต่อการพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำดับอย่างมีความเชื่อมั่นได้ คือ แปรปรวนไปตามจำนวนพรรษาที่บวชดังกล่าวแล้วในกรณีทีหนึ่ง

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุของพระสงฆ์
เมื่อพิจารณาตามจำนวนพรรษา การศึกษาทางโลก และทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชน
ของพระสงฆ์พร้อมกันในกลุ่มรวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอ็มเอส	ค่าเอฟ
จำนวนพรรษา (ก)	1	6205.33	9.35**
การศึกษาทางโลก (ข)	1	952.40	1.44
ทัศนคติ (ค)	1	1046.87	1.58
ก x ข	1	161.25	<1
ก x ค	1	321.83	<1
ข x ค	1	1149.32	1.73
ก x ข x ค	1	3300.80	4.98*
ส่วนที่เหลือ	133	663.40	
รวม	140	733.15	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 9.1%

ต่อมาได้วิเคราะห์ผลความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุของ
พระสงฆ์เช่นเดียวกับในกลุ่มรวม ในกลุ่มย่อยที่แบ่งตามลักษณะชีวสังคมภูมิหลังกับลักษณะของหมู่บ้าน
คือ ตำแหน่ง อายุ หมู่บ้านมีโครงการฯ มาก-น้อย รวม 6 กลุ่ม พบว่า (1) คะแนนพฤติกรรมการ
พัฒนาด้านวัตถุแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งสามอย่างมีความเชื่อมั่นได้
มีอยู่ 2 กลุ่มคือ กลุ่มพระลูกวัดและกลุ่มในหมู่บ้านมีโครงการฯ น้อย (ดูตาราง 26) และเมื่อ

นำค่าเฉลี่ยของพระสงฆ์ที่แบ่งตามจำนวนพรรษาที่บวช ระดับการศึกษาทางโลกและทัศนคติฯ รวม 8 กลุ่ม ไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟแล้ว ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีความเชื่อมั่นได้ในพระสงฆ์กลุ่มย่อยดังกล่าว (ดูตาราง 29, 30 ในภาคผนวก ค) (2) คะแนนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว อย่างมีความเชื่อมั่นได้ พบในกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก คะแนนดังกล่าวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของระดับการศึกษาทางโลกกับทัศนคติฯ

รวม 4 กลุ่มไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ พบลักษณะแตกต่างอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 31 ในภาคผนวก ค) มีอยู่กรณีเดียวคือ พระสงฆ์อายุมากที่มีการศึกษาสูง ถ้าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชน มีคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุสูงกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่น้อยต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งไม่พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยอื่น ๆ (3) คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำดับอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 26) โดยคะแนนดังกล่าวแปรปรวนไปตามจำนวนพรรษา พบในกลุ่มเจ้าอาวาส กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีอายุมาก ผลคือ เจ้าอาวาสหรือพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก หรือพระสงฆ์ที่มีอายุมาก ถ้าผู้ที่มีจำนวนพรรษามากมีคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพรรษาน้อย (กลุ่มเจ้าอาวาส $\bar{X} = 92.09$ S.D. = 28.62 และ $\bar{X} = 75.73$ S.D. = 21.15 ตามลำดับ กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก $\bar{X} = 98.67$ S.D. = 29.51 และ $\bar{X} = 78.96$ S.D. = 25.15 ตามลำดับ กลุ่มพระสงฆ์อายุมาก $\bar{X} = 95.00$ S.D. = 29.19 และ $\bar{X} = 75.81$ S.D. = 22.03 ตามลำดับ)

สรุปผลการวิเคราะห์ใน 4 กรณีได้ว่า พระสงฆ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ที่มีพฤติกรรมพัฒนาด้านวัตถุมาก มีลักษณะดังนี้คือ (1) พระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านขนาดใหญ่ ถ้าหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก จะมีพฤติกรรมพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ น้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม (2) พระสงฆ์ผู้ที่มีจำนวนพรรษามาก มีพฤติกรรมพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพรรษาน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาส กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก (3) พระสงฆ์ผู้ที่มีจำนวนพรรษามาก มีการศึกษาสูง และมีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชน มีพฤติกรรมพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพรรษา

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุ เมื่อนิยามตามจำนวนพรรษาที่บวช ระดับการศึกษา และทัศนคติร่วมกัน
ของพระสงฆ์ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ

กลุ่มพระสงฆ์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเอสดี	พรรษา (ก)	การศึกษา (ข)	ทัศนคติ (ค)	ปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง			ปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง กxขxค	% ทำนาย
							กxข	กxค	ขxค		
กลุ่มรวม	141	83.94	27.08	9.35 ^{**}	1.44	1.58	<1	<1	1.73	4.98 [*]	9.1
กลุ่มเจ้าอาวาส	69	86.87	27.41	6.44 [*]	3.41	<1	<1	<1	3.39	<1	12.8
กลุ่มพระลูกวัด	72	81.14	26.64	2.71	<1	2.40	1.07	<1	<1	4.69 [*]	7.6
กลุ่มมีโครงการฯ น้อย	63	79.79	24.62	<1	<1	2.34	<1	<1	3.55	4.71 [*]	5.6
กลุ่มมีโครงการฯ มาก	78	87.29	28.63	8.65 [*]	1.40	<1	<1	<1	<1	2.09	13.8
กลุ่มอายุน้อย	53	78.62	24.79	<1	1.53	<1	<1	<1	<1	<1	5.1
กลุ่มอายุมาก	88	87.15	28.02	9.31 ^{**}	<1	2.44	1.16	<1	6.54	1.99 [*]	13.9

* ** *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 .01 .001

น้อย มีการศึกษาต่ำ และมีทัศนคติที่ต่ำต่อการพัฒนาชุมชน ผลนี้พบในกลุ่มรวม (4) พระสงฆ์อายุมาก ถ้ามีพรรษามากหรือมีการศึกษาสูง มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน จะมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าพระสงฆ์อายุมากที่มีลักษณะตรงกันข้าม

ในกรณีที่ทำ จะวิเคราะห์ผลความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุของพระสงฆ์โดยใช้ตัวแปรอิสระคือ หมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย การได้รับการสนับสนุนทางสังคมและประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์พร้อมกันในกลุ่มตัวอย่างรวม พบว่า คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งสามหรือระหว่าง 2 ตัวแปร แต่แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่แยกตามลำพังอย่างมีความเชื่อมั่นไว้ (ดูตาราง 27) คือแปรปรวนไปตามประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน ผลคือพระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ฯ มาก มีคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ฯ น้อย ($\bar{X} = 101.59$ S.D. = 24.86 และ $\bar{X} = 68.41$ S.D. = 17.95 ตามลำดับ) และพบผลเช่นเดียวกันนี้ในกลุ่มย่อย 2 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาสและกลุ่มพระลูกวัด (กลุ่มเจ้าอาวาส $\bar{X} = 99.32$ S.D. = 26.17 และ $\bar{X} = 68.64$ S.D. = 17.26 ตามลำดับ กลุ่มพระลูกวัด $\bar{X} = 105.32$ S.D. = 22.56 และ $\bar{X} = 68.28$ S.D. = 18.53 ตามลำดับ) ในกลุ่มพระลูกวัดนี้ยังพบว่า คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุแปรปรวนไปตามการได้รับการสนับสนุนทางสังคมอย่างมีความเชื่อมั่นได้ (ดูตาราง 28) คือ พระลูกวัดที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุสูงกว่าพระลูกวัดที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย ($\bar{X} = 93.00$ S.D. = 29.89 และ $\bar{X} = 75.57$ S.D. = 23.26 ตามลำดับ) ซึ่งไม่พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มเจ้าอาวาส

สรุปผลการวิเคราะห์ในกรณีที่ทำได้ว่า พระสงฆ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ที่มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากนั้น เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ฯ น้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทั้ง 2 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาสและกลุ่มพระลูกวัด นอกจากนี้พระลูกวัดที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าพระลูกวัดที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย

สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุของพระสงฆ์ทั้ง 5 กรณีดังกล่าว สรุปได้ 4 ประการคือ (1) ด้านลักษณะของหมู่บ้านกับพฤติกรรม

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุของพระสงฆ์
เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย การได้รับการสนับสนุน
ทางสังคม และประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์พร้อมกันในกลุ่มตัวอย่าง
รวม

แหล่งความแปรปรวน	ค่าดีเอฟ	ค่าเอ็มเอส	ค่าเอฟ
หมู่บ้านมีโครงการฯ มาก-น้อย (ก)	1	874.10	1.88
การสนับสนุนทางสังคม (ข)	1	662.66	1.42
ประสบการณ์ (ค)	1	35810.30	76.93***
ก x ข	1	283.35	<1
ก x ค	1	257.68	<1
ข x ค	1	18.38	<1
ก x ข x ค	1	<1	<1
ส่วนที่เหลือ	133	465.49	
รวม	140	733.15	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

รวมทำนายได้ 39.20%

การพัฒนาด้านวัตถุของพระสงฆ์ พบว่า พระสงฆ์ผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านขนาดใหญ่ ถ้าหมู่บ้านมีโครงการฯ
มากจะมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ น้อย ผลนี้พบในกลุ่ม
รวม (2) ด้านลักษณะชีวสังคม ภูมิหลัง ของพระสงฆ์ผู้ตอบกับพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุ พบว่า
หนึ่ง พระสงฆ์ผู้ที่มีจำนวนพรรษามากมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพรรษาน้อย

ตาราง 28 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุของพระสงฆ์เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก-น้อย การได้รับการสนับสนุนทางสังคมและประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์พร้อมกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ

กลุ่มพระสงฆ์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเอสดี	หมู่บ้านมีโครงการฯ	การสนับสนุนฯ	ประสบการณ์ฯ	ปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง			ปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง	% ทำนาย
							กxช	กxค	ชxค		
				(ก)	(ข)	(ค)	กxช	กxค	ชxค	กxชxค	
กลุ่มรวม	141	83.94	27.08	1.88	1.42	76.93 ^{***}	<1	<1	<1	<1	39.2
กลุ่มเจ้าอาวาส	69	86.87	27.41	<1	<1	28.62 ^{***}	1.18	1.00	<1	<1	31.6
กลุ่มพระลูกวัด	72	81.14	26.64	1.46	5.03 [*]	43.64 ^{***}	<1	<1	<1	<1	49.0

* ** *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 .01 .001

ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาส กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก และ สอง พระสงฆ์ผู้ที่มีจำนวนพรรษามาก มีการศึกษาสูง และมีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชน มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพรรษาน้อย มีการศึกษาต่ำ และมีทัศนคติที่ด้อยต่อการพัฒนาชุมชน ผลนี้พบในกลุ่มรวม สาม พระสงฆ์อายุมาก ถ้ามีพรรษามาก หรือมีการศึกษาสูง มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน จะมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าพระสงฆ์อายุมากที่มีลักษณะตรงกันข้าม (3) ด้านประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชนกับพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุของพระสงฆ์ พบว่า พระสงฆ์ผู้ที่มีประสพการณ์ฯ มาก มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่มีประสพการณ์ฯ น้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทั้ง 2 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาส และกลุ่มพระลูกวัด (4) ด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุของพระสงฆ์ พบว่าพระสงฆ์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย ผลนี้พบในกลุ่มพระลูกวัด

(2) ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุแบบถดถอยพหุคูณเป็นขั้นและแบบรวม (Multiple Regression Analysis. Stepwise & Entered) ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ดังนี้

ปริมาณการทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุของพระสงฆ์ในชุมชนที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน ระดับการพัฒนาในการวิเคราะห์เรื่องนี้แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ ระดับการพัฒนาน้อยกับระดับการพัฒนามาก โดยมีหลักเกณฑ์การแบ่งเช่นเดียวกับการวิเคราะห์ปริมาณการทำนายพฤติกรรมพัฒนาด้านจิตใจดังกล่าวแล้ว

จากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นและแบบรวม โดยใช้ลักษณะสังคม 4 ด้านของพระสงฆ์เป็นตัวทำนายคือ การศึกษาทางโลก ประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชน ทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม กับใช้พฤติกรรมพัฒนาด้านวัตถุเป็นตัวเกณฑ์ (ตัวถูกทำนาย) ผลการวิเคราะห์ในกลุ่มพระสงฆ์โดยรวมที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ตัวทำนายเพียงตัวเดียวคือ ประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชนที่เข้าสู่สมการทำนายและสามารถทำนายพฤติกรรมพัฒนาด้านวัตถุของพระสงฆ์กลุ่มรวมนี้ได้ถึง 51% (ดูตาราง 29)

ตาราง 29 ปริมาณการทำงานและลำดับความสำคัญของตัวทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้าน
วัตถุของพระสงฆ์กลุ่มรวมที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

จำนวนคน	% การทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าอาร์
141	51	2	.71

- ตัวทำนาย
1. การศึกษาทางโลก
 2. ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน
 3. ทักษะติดต่อการพัฒนาชุมชน
 4. การได้รับการสนับสนุนทางสังคม

ต่อมาได้แบ่งพระสงฆ์ในกลุ่มตัวอย่างโดยรวมออกตามระดับการพัฒนาของหมู่บ้านตาม
เกณฑ์ที่กล่าวมาแล้วได้เป็น 2 กลุ่ม แล้วทำการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเป็นชั้น และรวมตัว
ทำนายทั้ง 4 ตัวในแต่ละกลุ่มดังกล่าว และเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนายรวมโดยใช้เกณฑ์แตกต่าง
มากกว่า 5% ขึ้นไป ปรากฏผลดังนี้คือ ปริมาณการทำงานพฤติกรรมพัฒนาด้านวัตถุในพระสงฆ์
ที่อยู่ในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนาน้อยมี 34% และในพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนามากมี
67% ปริมาณความแตกต่างของการทำนายเท่ากับ -33% โดยมีตัวทำนายสำคัญเพียงตัวเดียวคือ
ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย ส่วนในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามากมี
ตัวทำนาย 2 ตัวคือ ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม
(ดูตาราง 30)

ในกรณีเกี่ยวกับตำแหน่งของพระสงฆ์ในกลุ่มหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย-มาก แบ่ง
ได้เป็น 4 กลุ่มคือ (1) กลุ่มเจ้าอาวาสในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย (2) กลุ่มเจ้าอาวาสใน
หมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก (3) กลุ่มพระลูกวัดในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย และ (4)

ตาราง 30 ปริมาณการทำงานและลำดับความสำคัญของตัวทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุ เมื่อพิจารณาตามหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อยกับมากของพระสงฆ์ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม

กลุ่มพระสงฆ์	พระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย				พระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาสูง						
	จำนวน	%	การทำงาน รวม	ตัวทำนาย ที่สำคัญ	จำนวน	%	การทำงาน รวม	ตัวทำนาย ที่สำคัญ	ค่าอาร์	%	ทำนาย
กลุ่มรวม	86		34	2	.56	55	67	2, 4	.80	.38	-33
กลุ่มเจ้าอาวาส	41		31	2	.53	28	73	2	.82		-42
กลุ่มพระลูกวัด	45		45	2	.63	27	71	2	.80		-26
กลุ่มมีโครงการฯ น้อย	37		42	2	.63	26	58	2	.74		-16
กลุ่มมีโครงการฯ มาก	49		29	2	.52	29	72	2, 4	.81	.37	-43

ตัวทำนาย 1. การศึกษาทางโลก
2. ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน

3. ทักษะติดต่อการพัฒนาร่วมกัน
4. การได้รับการสนับสนุนทางสังคม

กลุ่มพระลูกวัดในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก แล้วทำการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเป็นชั้นและรวมตัวทำนายทั้ง 4 ตัวในแต่ละกลุ่มดังกล่าว และเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนายรวมโดยใช้เกณฑ์แตกต่างกันมากกว่า -5% ขึ้นไป ปรากฏผลดังนี้คือ ประการที่หนึ่ง ในกลุ่มเจ้าอาวาสในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนาน้อย ประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนเพียงตัวเดียวเช่นกัน ทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุได้น้อยกว่ากลุ่มเจ้าอาวาสในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก และในกลุ่มพระลูกวัดก็พบผลเช่นเดียวกัน ประการที่สอง ในกลุ่มพระลูกวัดในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อยมีเปอร์เซ็นต์ทำนายสูงกว่าเจ้าอาวาส และไม่พบผลเช่นนี้ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก ประการที่สาม เปอร์เซ็นต์ทำนายของกลุ่มเจ้าอาวาสในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย เท่ากับ 31% ส่วนของเจ้าอาวาสในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนามาก เท่ากับ 73% มีปริมาณความแตกต่างของการทำนายเท่ากับ -42% และเปอร์เซ็นต์ทำนายของพระลูกวัดในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อยเท่ากับ 45% ส่วนของพระลูกวัดในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามากเท่ากับ 71% มีปริมาณความแตกต่างของการทำนายเท่ากับ -26% ประการที่สี่ เปอร์เซ็นต์การทำนายสูงสุดคือ กลุ่มเจ้าอาวาสในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามากเท่ากับ 73% และเปอร์เซ็นต์การทำนายต่ำสุดคือ กลุ่มเจ้าอาวาสในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อยเท่ากับ 31% (ดูตาราง 30)

ในกรณีลักษณะของหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนาของรัฐมาก-น้อย แบ่งกลุ่มพระสงฆ์ได้เป็น 4 กลุ่มคือ (1) กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ น้อย และมีระดับการพัฒนาน้อย (2) กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ น้อย และมีระดับการพัฒนามาก (3) กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก และมีระดับการพัฒนาน้อย (4) กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก และมีระดับการพัฒนามาก แล้วทำการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเป็นชั้นและรวมตัวทำนาย 4 ตัว ในแต่ละกลุ่มดังกล่าว และเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนายรวมโดยใช้เกณฑ์แตกต่างกันมากกว่า 5% ขึ้นไป ปรากฏผลดังนี้คือ ประการที่หนึ่ง ในกลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ น้อย ถ้าหมู่บ้านนั้นเป็นหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย ประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์เพียงตัวเดียวทำนายพฤติกรรมพัฒนาด้านวัตถุได้น้อยกว่าในพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก ส่วนในกลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก ถ้าหมู่บ้านนั้นเป็นหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก ประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนและการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ทำนายพฤติกรรม

การพัฒนาด้านวัตถุได้สูงกว่าในพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย ซึ่งมีประสพการณ์ฯ เพียงตัวเดียวเป็นตัวทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุ ประการที่สอง พระสงฆ์ในหมู่บ้านมีโครงการฯ น้อย และมีระดับการพัฒนาน้อย มีเปอร์เซ็นต์ทำนายสูงกว่าพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก แต่พระสงฆ์ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก และมีระดับการพัฒนามาก มีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงกว่าพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ น้อย ประการที่สาม เปอร์เซ็นต์การทำนายของพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ น้อย และมีระดับการพัฒนาน้อยเท่ากับ 42% ส่วนของพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ น้อย และมีระดับการพัฒนามากเท่ากับ 58% มีปริมาณความแตกต่างของการทำนายเท่ากับ -16% และเปอร์เซ็นต์การทำนายของพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก และมีระดับการพัฒนาน้อยเท่ากับ 29% ส่วนของพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก และมีระดับการพัฒนามากเท่ากับ 72% มีปริมาณความแตกต่างของการทำนายเท่ากับ -43% ประการที่สี่ เปอร์เซ็นต์การทำนายสูงสุดคือ กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก และมีระดับการพัฒนามากเท่ากับ 72% และเปอร์เซ็นต์การทำนายต่ำสุดคือ กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก และมีระดับการพัฒนาน้อยเท่ากับ 29% (ดูตาราง 30)

สรุปได้ว่า ลักษณะสังคม 4 ด้านของพระสงฆ์คือ การศึกษาทางโลก ประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชน ทศนคติต่อการพัฒนาชุมชน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม สิ่งที่เป็นตัวทำนายที่สำคัญในส่วนนี้คือ ประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชนและการได้รับการสนับสนุนทางสังคม โดยพบว่า (1) ปริมาณการทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม และสรุปได้ว่า ประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชนและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมมีปริมาณการทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุในกลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนามาก ได้มากกว่าในกลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย ซึ่งมีตัวทำนายเพียงตัวเดียวคือ ประสพการณ์ในการพัฒนาชุมชน พระสงฆ์ที่มีปริมาณการทำนายสูงสุดมี 2 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาสและกลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก (2) ความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์การทำนายของพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อยกับมาก พบว่า ต่างกันสูงสุดมี -43% คือกลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก รองลงไปมี -42% คือกลุ่มเจ้าอาวาส

สรุปพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุของพระสงฆ์ที่มีลักษณะต่างกัน และอยู่ในชุมชนที่มีลักษณะต่างกัน ในการวิเคราะห์แบบความแปรปรวนสามทางและแบบถดถอยพหุคูณ เป็นขั้นและแบบรวม พบผลดังนี้ (1) ด้านลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังของพระสงฆ์กับพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุ พบว่า พระสงฆ์ผู้ที่มีจำนวนพรรษามากมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพรรษาน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาสและกลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก (2) ด้านจิตลักษณะของพระสงฆ์ พบว่า หนึ่ง พระสงฆ์ผู้ที่มีจำนวนพรรษามากมีการศึกษาสูง และมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพรรษาน้อย มีการศึกษาต่ำ และมีทัศนคติที่ต่ำต่อการพัฒนาชุมชน ผลนี้พบในกลุ่มรวมสอง พระสงฆ์อายุมากถ้ามีพรรษามากหรือมีการศึกษาสูง มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน จะมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าพระสงฆ์อายุมากที่มีลักษณะตรงกันข้าม สาม พระสงฆ์ผู้มีประสบการณ์ฯ มาก มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ฯ น้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาสและกลุ่มพระลูกวัด และพบว่าประสบการณ์ฯ เป็นตัวทำนายที่สำคัญที่สุดที่ใช้ทำนายร่วมกันกับตัวทำนายอื่นอีก 3 ตัวคือ การศึกษาทางโลก ทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม โดยมีปริมาณการทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกประเภท สี่ พระสงฆ์ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่ได้รับการสนับสนุนฯ น้อย ผลนี้พบในกลุ่มพระลูกวัด และพบว่า การได้รับการสนับสนุนฯ เป็นตัวทำนายที่สำคัญตัวหนึ่งที่ใช้ทำนายร่วมกันกับตัวทำนายอื่นอีก 3 ตัวคือ การศึกษาทางโลก ประสบการณ์ฯ และทัศนคติต่อการพัฒนาชุมชน โดยมีปริมาณการทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุ มีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยบางกลุ่ม (3) ด้านลักษณะของหมู่บ้านกับพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุของพระสงฆ์ พบว่า พระสงฆ์ผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านขนาดใหญ่ถ้าหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก จะมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ น้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม และพบว่าพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามากถ้ามีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนมากเท่าใด และได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากเท่าใด ก็จะมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากขึ้นตามไปด้วยอย่างชัดเจนว่า พระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนาน้อย ปริมาณการทำนายมีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด ทั้ง

ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม พระสงฆ์ที่มีปริมาณการทำงานสูงสุดคือ กลุ่มเจ้าอาวาสที่อยู่ในหมู่บ้านที่พัฒนามากและกลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯมากและพัฒนามาก

สรุปพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจและด้านวัตถุของพระสงฆ์ที่มีลักษณะต่างกัน และอยู่ในชุมชนที่มีลักษณะต่างกันในการวิเคราะห์แบบความแปรปรวนสามทาง และแบบถดถอยพหุคูณเป็นขั้นและแบบรวม ปรากฏผลในลักษณะที่สอดคล้องกันและที่แตกต่างกันดังจะแยกกล่าวดังนี้

ผลที่สอดคล้องกัน พบว่า (1) พระสงฆ์ที่มีพรรษามาก มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจและด้านวัตถุมากกว่าพระสงฆ์ที่มีพรรษาน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าอาวาสและกลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านมีโครงการฯมาก (2) พระสงฆ์อายุมาก ถ้ามีพรรษามากหรือมีการศึกษาสูง มีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชน มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจและด้านวัตถุมากกว่าพระสงฆ์อายุมากที่มีลักษณะตรงกันข้าม (3) พระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนมาก มีพฤติกรรมการพัฒนาจิตใจและด้านวัตถุมากกว่าพระสงฆ์ที่มีประสบการณ์น้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาส และกลุ่มพระลูกวัด และพบว่า ประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนเป็นตัวทำนายที่สำคัญที่สุดในการทำนายพฤติกรรม การพัฒนาด้านจิตใจและด้านวัตถุ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกประเภท (4) พระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจและด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม (5) พระสงฆ์ผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก ถ้ามีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนมากเท่าไร ก็มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจและด้านวัตถุมากขึ้นตามไปด้วยอย่างชัดเจนกว่าพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนาน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกประเภท พระสงฆ์ที่มีปริมาณการทำงานสูงสุดคือ กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯมากและพัฒนามาก และกลุ่มเจ้าอาวาส

ผลที่แตกต่างกัน พบว่า (1) เจ้าอาวาสมีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าพระลูกวัดและ ไม่พบผลเช่นนี้ในกลุ่มพระสงฆ์ที่มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุ (2) พระสงฆ์ผู้ที่มีการศึกษาสูง มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 3 กลุ่มคือ กลุ่มเจ้าอาวาส กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการฯ มาก และกลุ่มพระสงฆ์อายุน้อย และ ไม่พบผลเช่นนี้ในกลุ่มพระสงฆ์ที่มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุ (3) พระสงฆ์ที่มีพรรษามาก มีการศึกษาสูง และมีทัศนคติที่ดีมากต่อการพัฒนาชุมชน มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุ

มากกว่าพระสงฆ์ที่มีลักษณะ 3 ด้านต่ำ ผลนี้พบในกลุ่มรวม และไม่พบผลเช่นนี้ในกลุ่มพระสงฆ์ที่มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจ (4) พระสงฆ์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย ผลนี้พบในกลุ่มพระลูกวัด และพบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวทำนายที่สำคัญตัวหนึ่งในการทำนายพฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยบางกลุ่ม ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาสูงและไม่พบผลเช่นนี้ในกลุ่มพระสงฆ์ที่มีพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจและด้านวัตถุ

ในส่วนนี้ได้เสนอผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรพฤติกรรมการพัฒนา เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมพัฒนาทั้ง 2 ด้าน ซึ่งเป็นตัวแปรตามของงานวิจัยนี้ดียิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามทั้ง 2 ตัวแปรคือ (1) พฤติกรรมการพัฒนาด้านจิตใจ และ (2) พฤติกรรมการพัฒนาด้านวัตถุ ปรากฏผลดังนี้คือ ในกลุ่มรวมพบว่า ตัวแปรพฤติกรรมพัฒนาทั้ง 2 ตัวแปรมีค่าสหสัมพันธ์สูง (ค่า $r = .83$) และไม่พบผลเช่นเดียวกันนี้ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม กลุ่มย่อยที่มีค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองสูงสุดคือ กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีระดับการพัฒนาสูง และกลุ่มพระสงฆ์ที่มีการศึกษาสูง (ค่า $r = .87$) รองลงไปคือ กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านขนาดกลาง (ค่า $r = .86$) กลุ่มพระสงฆ์ที่อยู่ในหมู่บ้านมีโครงการมาก และกลุ่มเจ้าอาวาส (ค่า $r = .85$) ส่วนกลุ่มย่อยที่มีค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองต่ำสุดคือ กลุ่มพระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนน้อย (ค่า $r = .72$) (ดูตาราง 31)

สรุปได้ว่า ตัวแปรพฤติกรรมพัฒนาทั้ง 2 ตัวแปร โดยทั่วไปแล้วมีสหสัมพันธ์กันสูงอย่างมีความเชื่อมั่นได้ ในกลุ่มพระสงฆ์ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 22 กลุ่ม ทำให้สามารถคาดได้ว่า ถ้าพระสงฆ์มีพฤติกรรมด้านหนึ่งมากหรือน้อย พฤติกรรมอีกด้านหนึ่งก็จะมากหรือน้อยตามไปด้วย

ตาราง 31 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการพัฒนา 2 ตัวแปร ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 22 กลุ่ม

กลุ่มพระสงฆ์	จำนวนคน	การพัฒนาด้านจิตใจ การพัฒนาด้านวัตถุ
กลุ่มรวม	141	.83**
กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ น้อย	63	.81**
กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีโครงการฯ มาก	78	.85**
กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาน้อย	86	.79**
กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนามาก	55	.87**
กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านขนาดเล็ก	25	.82**
กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านขนาดกลาง	51	.86**
กลุ่มพระสงฆ์ในหมู่บ้านขนาดใหญ่	65	.83**
กลุ่มเจ้าอาวาส	69	.85**
กลุ่มพระลูกวัด	72	.83**
กลุ่มพระสงฆ์อายุน้อย	53	.83**
กลุ่มพระสงฆ์อายุมาก	88	.83**
กลุ่มพระสงฆ์มีพรรษาน้อย	84	.81**
กลุ่มพระสงฆ์มีพรรษามาก	57	.84**
กลุ่มพระสงฆ์มีการศึกษาต่ำ	70	.78**
กลุ่มพระสงฆ์มีการศึกษาสูง	71	.87**
กลุ่มพระสงฆ์ที่มีทัศนคติฯ ที่ดีน้อย	70	.82**
กลุ่มพระสงฆ์ที่มีทัศนคติฯ ที่ดีมาก	71	.84**

กลุ่มพระสงฆ์	จำนวนคน	การพัฒนาด้านจิตใจ การพัฒนาด้านวัตถุ
กลุ่มพระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ฯ น้อย	75	.72**
กลุ่มพระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ฯ มาก	76	.78**
กลุ่มพระสงฆ์ที่ได้รับการสนับสนุนฯ น้อย	82	.83**
กลุ่มพระสงฆ์ที่ได้รับการสนับสนุนฯ มาก	59	.84**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01